

Boldog az az ember,
aki levakarja a felszín,
és megtanul látni.
Szemei nemcsak látni fognak,
hanem megtalálni is.

Boldog az az ember,
aki többé nem hagyja, hogy becsapják
szép szavak és üres gesztusok.
Lesz bátorsága ahhoz,
hogy érzékelje saját tapasztalatait.

Boldog az az ember,
aki az érzést a logika fölé helyezi,
és az érzelmeket nem préseli formulákba.
Képes lesz kutakba ugrani,
hogy felkutassa a mélységeket.

Boldog az az ember,
akinek kényelmetlen kérdései vannak,
és nem elégszik meg üres fecsegéssel.
Majd megtanul nemcsak maga köré figyelni,
hanem önmagára is.

Boldog az az ember,
aki nem kötelezi el magát ostobán
a nyereségvágyak és a teljesítményeknek.
Eleven lesz,
és megtalálja majd a saját útját.

Boldog az az ember,
aki nem hagyja megalázni magát,
és újból felfedezi
az igazi bátorságot a szolgálathoz.
Ő hitet hoz ebbe a világba.

Boldog az az ember,
aki nem adja be a derekát,
és közben elveszti magát
az egyformaság taposómalmában.
Ő a remény jele ebben a világban.

Boldog az az ember,
aki megtanul beszélni és odafigyelni,
és a teremtett világ minden formájában
észreveszi a Másikat.
Ő szeretetet hoz ebbe a világba.

(Karin E. Leiter: Megtérés – talán így? – fordította
Gromon András)

XXX. évfolyam 8. szám
2023. augusztus

Bulányi Gy.: Ne féljete!	5363
Vincze G.: Nagyszülőnek lenni (1.)	5365
Bóta Zs.: Unokák és nagyszülők	5367
Kollár G.: Lázár Ervin etikája... (1.)	5371
Döry I.: Beszélgetés...	5375
Zsombok Gy.: Cementes zsákok...	5381
Fabinyi T.: VERSEK	5382

« Az emberi elköteleződés folyóirata – családjunkért,
nemzetünkért, mindenkiért – Isten Országá megvalósulásáért. »
Elérhetőség: koinonia.tarsak@gmail.com

BULÁNYI GYÖRGY

NE ÍTÉLJETEK!

*Ne ítéljete, hogy ne ítéltessetek!
Azzal az ítélettel fognak titeket megítélni, amellyel ti ítéltek.
Azzal a mértékkel mérnek majd nektek, amellyel ti mérték.
Miért nézed a szálkát testvéred szemében,
a magad szemében pedig miért nem veszed észre a gerendát
sem?
Vagy hogyan mondhatod akkor testvérednek:
Hadd vegyem ki a szemedből a szálkát! - mikor a magad
szemében ott a gerenda.
Képmutató, vedd ki előbb saját szemedből a gerendát,
és akkor majd jól fogsz látni ahhoz,
hogy kivehesd testvéred szeméből a szálkát
(Mt 7, 1-5).*

Sokszor rám pirítottak már: Ne ítéld, hogy meg
ne ítéltesse! Sohse tartottam még ilyenkor bünbánatot.
Ember vagyok, s embernek lenni annyit jelent, hogy

alany mellé állítmányt rakok: a kutya ugat, a macska nyávog, a cigaretta büdös, a virág illatos. Ha magyar vagyok, ennyi is elég: Az ég - kék. Ha másmilyen nyelven beszélek, még a kopulát is oda kell raknom. The heaven - is - blue. A magyarban nincs szükség rá, nem kell kitennem a kopulát, a kötést (Az ég - van - kék), amely összeköti az ítélet alanyát és állítmányát. Anélkül is világos, hogy az égről állítom, hogy kék; s már is kész - egy logikai ítélet. Aki ilyeneket nem gyárt, értelmileg súlyosan fogyatékos, értelmileg emberalatti.

De hát Jézus nyilvánvalóan nem azt akarta mondani, hogy nem szabad kijelentő mondatokat mondanunk. Persze, hogy nem azt akarta mondani. Hanem mit nem szabad? Azt, hogy nem szabad olyan kijelentő mondatokat, olyan logikai ítéleteket formálnom, amelyek megállapítják, hogy Jézus tanítványait üldözik, mégpedig csupán csak azért, mert e tanítványok Istennek akarnak tetszeni? Nem szabad megállapítanom, hogy e legkülönbeket gyalázzák és üldözik, s minden rosszat hazudnak ellenük? Nem szabad azt a véleményt megkockáztatni, hogy vannak megbolondult tanítványok, akik nem akarnak sózni? Vannak lámpások, akik nem akarnak lámpatartóra kerülni stb. stb.? Hogy vannak üldözők és prófétagyilkosok? Mindezeket nem volna szabad mondani? A jézusi tanítás egésze egyetlen felkiáltójel, melyet felszólító mondatok végére írunk: *ilyen és ilyen légy, és ilyen és ilyen ne légy!* Ha én arról beszélek, hogy valakik az elmúlt 45 esztendő alatt nem álltak helyt, hogy eladtak hazát, egyházat, Istent, akkor Jézus nevében senki sem piríthat, vagy éppenséggel döröghet rám: Ne ítélj, hogy meg ne ítéltes! Mert Jézus bizony nem az ellen szólt, amit egész élete során folyton és minden nap ő maga is megtett, és minden büntudat nélkül tett meg. S tőlünk is kívánt, mert *Példát adtam nektek, hogy ahogyan én tettem nektek, ti is úgy tegyetek!* Ítéletek szerkesztésével tudjuk csak betölteni tanítói tisztünket, amelyre rendelve lettünk mindannyian, akiket meghívott tanítványainak.

Valami egészen másról van itt szó. Szerencsére ez a szóban forgó kitétel is a Q-ból való. S így megtalálható Lukácsnál is, aki hozza azt, ami megvilágítja ennek a kijelentésnek a Jézustól szándékolt értelmét: *Ne ítéljétek, és akkor nem ítélnék meg titeket sem. NE KÁRHOZTASSATOK, AKKOR NEM ÉRHET TITEKET SEM KÁRHOZTATÁS! Adjatok felmentést, és titeket is felmentenek. Adjatok s nektek is adni fognak, igaz mértékkel... mert amely mértékkel ti mértek, nektek is azzal mérnek vissza* (Lk 6,37-38). Más az ítélet, és más a kárhoztatás. Az ítélet az Isten képére és hasonlatosságára teremtett ember tiszte és méltósága. *Ha látjátok, hogy nyugaton felhő támad, mindjárt mondjátok: Zápor jön, s úgy is lesz. Ha déli szél fúj, azt mondjátok: Hőség lesz, s megjön az is. Képmutatók! A föld és az ég jeleiből tudtok következtetni, miért nem ismeritek fel a mostani időt? Miért nem ítéletek meg magatoktól, hogy mi az*

isteneketszö? Attól vagyok az Isten gyermeke, hogy meg tudom mondani, hogy mi tetszik neki és mi nem. Attól vagyok az Isten gyereke, hogy tudok ítélni, ítéletet mondani az Isten eszével és szívével - csak figyeljek jól oda, reá, Istenemre. Ez az ítélni tudás az isteninek egyik eleme bennem.

És a kárhoztatni tudás a sátáni bennem. Mi különbözteti meg az ítéletet a kárhoztatástól? A szeretet, a megbocsátás szándéka, a lukácsi szöveg szerint a felmentés gesztusa és magatartása. Az, amit Jézus mondott annak, aki bele akarta vonni őt örökösödési perébe: *Ki tett engem bíróná köztetek? A bíró kárhoztat, - a nem-bíró csak ítéel. Nem bírónak rendelt bennünket az Isten embertársaink körében. Hanem minnek? Megértőnek. Olyan mértékkel mérőnek, amilyennel szeretnők, hogy nekünk is mérnének. Mit jelent ez? Azt, hogy nincs ítéletvégrehajtás! Ha így élsz, tönkre mész!* - ezt mondhatom. De nem teszem a tönkre fejedet, hogy a bárdommal levágjam a nyakadról. Az ítélet lehet rosszálló véleménynyilvánítás. A kárhoztatás szankciókiszabást jelent, végrehajtást, kárt, ártalmat.

Annál is veszedelmesebb volna ez a kárhoztatás, mert emberek vagyunk, s nem istenek. Ennek a tényállásnak egyik velejárója: *Más szemében ő a szálkát megleli, de a gerendát magáiban feledi* (Petőfi, *Szeget szeggel*). A cserkész viszont másokkal szemben gyöngéd, magával szemben szigorú - mondja a cserkész-tízparancsolat. Alighanem Jézus nem tartotta cserkésznek az embert, hanem csak embernek, s az ember inkább magával szemben gyöngéd, s mindenki mással szemben szigorú. S ha így állnak a dolgok, akkor jönnek látszik, hogy minden beavatkozásnak-szemoperációnak saját magunk legyünk elsődleges szenvedő alanyai, s szomszédunk szálkájának kivevését pedig nyugodtan késleltethetjük.

A júniusi ifjúsági misének megvan már a kérdő mondata. A nagypénteki ifjúságiéjfélig-virrasztáson találták ki, csak nem került már sor a megbeszélésre: Így hangzik: *Szabad-e embereket leckéztetni?* Hát az meg mi? Mondok két mondatot, s világos lesz, hogy melyik az. Az egyik: Sajnos, nem látjuk, testvéreim, hogy mi is a teendők a jelen helyzetben. Mit gondoltok? S a másik: *Már megint eltoltátok a kapanyelet!? Semmit se lehet rátok bízni.* Szükség van-e leckéztetésre? Lehet-e leckéztetés nélkül nevelni? Szeretet és leckéztetés kizárják vagy feltételezik egymást?

S most leckéztetés-történelem következik. Kezdetől fogva tiltakozunk minden leckéztetés ellen. A nekünk járó szolgáltatásokat életünk első pillanatától fogva megköveteljük. Ha környezetünk nem teljesít, torkunk szakadtából ordítunk. Ha köszívűek volnánk, egy nagymama biztosan akad, aki szól: *vegyétek már föl azt a gyereket. A leckéztetési kísérletek később indulnak be, amikor már kivívtuk a jogot, hogy*

kivegyenek minket a járókából. Amikor felmászunk a bútorra, amelyről leesünk, lehúzzuk a terítőt, aminek folytán fejünkre hull a váza, megesszük a papirost, stb. Ilyenkor az Ügyeletes anya napjában 134-szer mondja a *Ne* szóval kezdődő mondatokat. Megszokjuk, mint a háttér zenét, s mászunk, rántunk, harapunk tovább. Nem zavar minket: hadd mondja. Nehezen indul be a szocializáció.

De beindul. Több-kevesebb rábeszélés és kényszerítés alkalmazásával megtanuljuk, hogy mikor kell felkelni, meg lefeküdni, iskolába menni, meg odahaza tanulni, s közben álmodozunk a felnőtt korról, amikor majd azt csináljuk, amit akarunk. Ötgyermekes, 50 év körüli apa mesél nekem: Tudod, az ember alig várja, hogy megházasodhasson, s végre ne az legyen, amit a szülei akarnak... igen, csak hogy Ilus is ezzel jön el hazulról...

Ha gyerekek, ha felnőnek, ha öregek vagyunk, mindenképpen emberek közön kell élnünk, akik - velünk ellentétben! - nem tudják, hogy miként kell viselkedniök, s ezért figyelmeztetésre, leckéztetésre szorulnak. S mi mindenképpen belülről felszólítottanak fogjuk érezni magunkat a szálfka-kivételre. Több álláspont lehetséges:

1. Megmondom, ami bennem van, mert megfulladok.
2. Az a jobbik megoldás, ha megfulladok. Mert felnőtt korára úgy is mindenki tudja jól, hogy miért azt teszi, amit tesz. Felebarátom álláspontjának megérvelését végighallgatni, ez valamivel nehezebb, mint megfulladni. A közbeszólásom következményeinél pedig megint jobb a megfulladás.
3. Leülök imádkozni azzal, akivel bajom van. Az emberiség bajainak durván 98%-át házasársi konfliktusoknak gondolom. Negyedóra csend után ki-ki elmondja, hogy milyen gerendákat hajlandó kioperálni a saját maga szeméből. Egyetlen szót sem ejtve a férjének, a feleségének szemében levő szálfkáról. Ez a megoldás?

VINCZÉNÉ GÉCZY GABRIELLA NAGSZÜLŐNEK LENNI (1.)

I. Nagyszülőnek lenni...

Ebben az előadásban szűkebb és tágabb értelemben is használom ezt a kifejezést: nagyszülő. Tágabb értelemben valamennyien azok vagyunk - nemcsak családi állapotunknál fogva, hanem életkorunk, vagy élettéljesítményünk miatt is. Várségi kapcsolatainkon túl sokan mások is figyelnek és számítanak ránk. Nálunk fiatalabbak, azok, akikkel életvitelünk során találkozunk, de akikkel nem fűz össze rokoni szál.

1. Hagyományos szerep

Mindnyájan ismerjük irodalmi leírásokból,

képzőművészeti alkotásokból a kisunoka - nagyszülő viszony ábrázolásainak tipikus eseteit. Idézzük fel gondolatban pl. Munkácsy festményét, a Vajkőpülő asszonyt, vagy bármilyen egyéb jellemző művet.

Milyen egy nagymama vagy a nagypapa? kérdezem e dolgozat írása közben 8 éves unokámtól, aki íróasztalom sarkán kis papírszeletből kétkéményes hajót hajtogat. - Milyen? - elgondolkodik. Kedves... mondja Áron. Kedves az unokákhoz, ha feljönnek hozzá. És az idegen gyerekekhez is... az unokájuk osztálytársaihoz, például. Az idegeneket behívja, és megeteti őket..

Unokaként

Valamikor mi voltunk az a csintalan kisunoka, aki nagymamáéknál, vagy nagypapáéknál vidéken először látott kakast és hallott békakuruttyolást.

Barkácsolt ezt-azt nagypapával, tőle megtanult kavicsal kacsázni a vízen, biciklizni háromkerekűvel. Mi voltunk azok, akik ebédre minden nap palacsintát kértünk nagymamától. Mi voltunk azok is, akit a sütés alatt játszótérre vitt nagypapa, hogy a gyerek addig ne legyen útban.

Szülőként

Majd mi, mint szülők - egy későbbi életszakaszban - mint fontos „háttérszemélyek”, vettünk részt az eseményekben. Mi már abban az időben nem szerepeltünk azon **mesekönyv** képein, ahol egy szöske kislány vagy kisfiú érdeklődő, kíváncsi tekintetének ragyogó sugara bearanyozza nagypapó bölcs, mosolygós, gyermekhez lehajoló ősz fejét. A képen kettejük tekintete szeretettel egybefonódik.

Lapozunk a mesekönyvben. A következő oldalon már nagymami hajol a tűzhely fölé mosolyogva, boldogan, a sparthert izzó melegétől kipirult arccal. Kis kontyát fejkendőbe rejtette, - néhány hófehér tincs az arca körül repked a melegtől. Kezében fakanál. Sámlin ülő kisunokája számára fánktésztát kever fáradhatatlanul.

Abban az időben tudtuk, hogy szüleinknél gyermekünk, gyermekeink gondos, szerető körülmények között, jó helyen vannak. Próbáltuk gyereknevelési szabályainkról előzetesen tájékoztatni őket, de sejtettük, hogy nagyrészt hiába. A korlátokkal számoltunk, amikor a követelményeket előadtuk, de szülőként tudtuk, (vagy ha nem tudtuk, akkor idővel megtanultuk), hogy lehetetlen kívánságokkal nem állunk elő, olyannal, amit a nagyiek nem akarnak, nem tudnak, vagy nem képesek bármely okból betartani. Tudomásul vettük, hogy a gyerek nagymamáéknál - ténylegesen nem ugyanakkor kerül ágyba, mint otthon, - bármiben egyeztünk is meg.

Nagyszülőként

Eljött az idő. Manapság axióma, hogy egy kép többet mond minden szónál. Már egy ideje ismét rákerülhetnénk annak a bizonyos mesekönyvnek a

lapjaira. Megjeleníthető szerepükben vagyunk azokon a statikus dia, vagy videófelvételeken, amelyek a mostani életünk egy-egy epizódját hivatottak megörökíteni. Ezeknek a képeknek egy témája van: **nagyszülő unokával.**

Amiről azonban most beszélni szeretnék, arról nem szólnak a képek, és nem szólnak a mesekönyvek.

2. Jelen helyzetünk

Naponta szembesülnünk kell azzal, amit unokaként, vagy szülőként hallottunk, tudtunk, de nem éreztünk, és nem éreztük át, hogy ugyanis **ebben az életkorban** már nem vagyunk szellemi, fizikai, biológiai erőnk teljében. Elfelejtünk dolgokat, ügyetlenkedünk, vagy a mozgás megy egyre nehezebben. Persze mindig volt különbség a gondolatban eltervezettek és a megvalósítottak között, de manapság az olló napról napra egyre jobban nyílik. A szűkülő cellában egyre tehetetlenebbnek, egyre inkább fogolynak érezhetjük magunkat.

Lehetőségeink

Segítséget keresünk.

A közösségben ebben az évben Viktor Frankl írását olvastuk: „Az élet értelméről és értékéről”.

V. F. szélsőségesen kritikus helyzetben, zsidó orvosként működött rabként különböző táborokban. Írásából, illetve az Joachim Bauer előszavából idéznék.

„Fogolynak lenni egy koncentrációs táborban semmivel össze nem hasonlítható tapasztalat. Ezt azonban Frankl csak megszorításokkal fogadná el: hiszen az úgynevezett teljesen normális életben is vannak olyan helyzetek, amelyek az embertől, a fogolyhoz hasonlóan, egyszer csak sokat vagy talán mindent elvesznek, ami addig lehetővé tette számára, hogy elkerülje a találkozást „**önmagával**”.

Ilyen helyzetbe bárki kerülhet. A legkülönbözőbb sorscsapások, veszteségek, balesetek vagy betegségek törhetnek be hirtelen az életünkbe, amelyek határt szabnak az ember lehetőségeinek, némelykor szigorú korlátok közé kényszerítik. Akkor hogyan tovább? Viktor Frankl szövegei arra bátorítanak, hogy ne csak akkor szembesüljünk önmagunkkal, ha egy sorscsapás következtében minden lényegtelen „elolvadt”, értelmét veszítette, ha „a pénz, a hatalom, a hírnév megkérdőjeleződött”, vagy ha mindezeket elveszítettük. Az „**önmaga**” méltó arra, hogy ne csak akkor forduljunk hozzá, ha az élet már nem hagy nekünk más választást.” (Joachim Bauer)

Méltóságunk

„Az élet értelméről és értékéről beszélni napjainkban szükségesebbnek látszik, mint ezelőtt bármikor; a kérdés csak az, hogy egyáltalán „lehetséges-e”, s ha igen, hogyan. Bizonyos értelemben manapság könnyebb, hiszen néhány dologról újból szabadon lehet beszélni - olyasmiről, ami szorosan kapcsolódik az

emberi egzisztencia értelmének és értékének, illetve az ember méltóságának kérdéséhez.”

„Az európai gondolkodás Kant óta tisztában volt azzal, miben áll az ember tulajdonképpeni méltósága: Kant azt mondja, minden dolognak értéke van, az **embernek azonban méltósága van** - az ember soha nem lehet egy anyagi cél elérését szolgáló eszköz.” Éppen ezért háború után ismét el kell indulnunk a szellemi újjáépítés felé.”

Fejlődésünk

„A nehéz időkben nem tehetjük ölbe a kezünket, ennek oka, hogy közülünk mindenki felelős azért, hogy mi történik és milyen irányba, és **tudatában kell lennünk annak, hogy egyáltalán csak egyféle haladás létezik, és ez a haladás az egyes ember belső fejlődése**”

Rendíthetetlenül hinnünk kell az emberi lét értelmében és értékében akkor is, ha ennek a hitnek a kétely és a pesszimizmus terhét is viselnie kell. Ha ki is józanítottak bennünket az elmúlt (háborús) évek, **azt is megmutatták nekünk, hogy az emberi igenis érvényes, ezek az évek megtanították, hogy minden az emberen múlik. Az, ami megmaradt, „csak” az ember volt!** Megmaradt a koncentrációs táborokat átélve is.”

Döntéseink

„Volt valahol Bajorországban egy tábor, amelynek a vezetője, egy SS-tiszt, titokban, rendszeresen adott pénzt a saját zsebéből arra, hogy a közeli falu patikájából gyógyszereket szerezzenek be a foglyai számára, miközben ugyanebben a táborban a táborfelelős, tehát maga is fogoly, a legkegyetlenebb módon bántalmazta a táborlakókat. Minden az egyes emberen múlt. Ami maradt, az az ember volt, a „csupasz” ember. Minden lehullott róla ezekben az években: pénz, hatalom, dicsőség; már semmi sem volt biztos számára: sem az élete, sem az egészsége, sem a boldogsága; minden megkérdőjeleződött: büszkeség, becsvágy, kapcsolatok. Minden a pusztaság szintjére redukálódott. Átizzította a fájdalom, és minden lényegtelen leolvadt róla - az ember azzá zsugorodott, ami végső soron volt: vagy akárki a tömegből, tehát senki: anonim, névtelen, csupán egy szám a többi fogoly között - vagy pedig az maradt meg belőle, ami önmaga. Tehát mégis létezett volna olyasmi, mint döntés? Nem csodálkozunk rajta, mert az „egzisztencia” - ahogyan az lecsupaszítottan feltárult az ember előtt - nem más, mint döntés.”

Felelősségünk

„A példamutató emberek, akik létükkel hatni képesek, minden bizonnyal kisebbségben vannak. Ám éppen ebből fakad egyidejűleg az aktivitás, ebből ered a kevesek hallatlan felelőssége.” (Viktor Frankl)

3. Küldetés, kapcsolatok, viszonyrendszerek

Hivatás és szerepkör

Mi azért ismerjük egymást, és vagyunk testvérek, barátok, mert az Istenhez tartozni akarás, az evangélium szerinti egyéni útkeresés egy bokorba sodort minket. Bár életünk során sokféle szerepkörben, munkakörben, lakókörben éltük az életünket, fontosságai sorrendünk azonos volt.

Küldetési parancs

Figyelembe véve a fizikai teljesítőképességünket, választ kell keresnünk és találnunk arra a kérdésre, hogy miképpen értékeljük azokat a lehetőségeket Jézus küldetési parancsa fényében, melyekkel jelenleg rendelkezünk. **Hogy állunk mostanában életünk értelmével és méltóságával, kevésbé produktív voltunkkal, hogy állunk belső fejlődésünkkel?**

Tudomásul kell vennünk, hogy komfortzónánk gyökeres felforgatására jelenleg nincs igény, nincs ilyen szükség-szerűség. Nem Ukrajnában élünk. Komfortzónánkon belül vagy annak peremén azonban érdemes szétnézni, valószínűleg felfigyelhetünk ott olyanokra, akik ránk várnak.

Témánkkal kapcsolatban azt a kérdést is fel kell tennünk, hogy vajon a küldetés csak a vérségi kapcsolatban hozzánk közel állókra biztosan **nem** vonatkozik? Hogyan értelmezzük szűk és tág nagyszülői szerepünket a jelen helyzetünkben?

Vérségi kapcsolataink

A szokásos családi kapcsolattartásokon túl **ránk bízottaknak** tekinthetőek-e evangéliumi értelemben unokáink, családjaink? Tágíthatjuk-e a mesekönyvi ideált, vagy elég értékesnek tartjuk a **hagyományos kapcsolattartási módokat?** Maradunk a palacsintasütésnél, a békakurtytolós nagyapai buksisimogatásnál?

Felelősségi és tapintatossági körök

Sokan szeparációs tudatállapotban élünk, bizonyos témákat bizonyos személyekkel szemben nem érintünk, kérdéseket nem merünk feltenni, nehogy megbántsuk szeretteinket. Más helyzetekben inkább félrenézünk, egyébként pedig eszköztelennek éljük meg magunkat: nincsenek igazán jó szavaink egyes körülöttünk vagy bennünk zajló történésekre, megélt helyzetekre. Nehéz, pláne kínos beszélgetések kezdeményezése, lefolytatása nincs a „portfólióinkban”.

Mi inkább az elviselő, szemlélő, tehetetlen, elfogadó, keresztény magatartásunkat gyakoroljuk. Ebben szocializálódtunk, van benne gyakorlatunk. Tapintatosak vagyunk. Mentségül szolgál számunkra, hogy mindez nem a mi felelősségünk, mi szeretjük őket, - gyerekeinket, családjaikat - és ez elég. Féltjük magunkat, sérülékenyek vagyunk. Féltjük a kapcsolatokat, akkor is engedünk **a sodródásnak, ha**

nem lenne muszáj.

Éppen ezért időről időre felül kell vizsgálnunk a magunk gyakorlatát; - ez a lelki gyakorlat ebben is adhat támogatást nekünk. **„Az élet nem valami... az élet - lehetőség valamire.” (Hebbel)**

Mit tehetünk, ha bővíteni akarjuk a hagyományos nagyszülői szerepkört továbbadási gyakorlatunkkal, szeretnénk tágítani lehetőségeinket, hiszen tudjuk, látjuk, milyen nehéz időszakban élnek unokáink, fiataljaink. Mit tehetünk, ha össze akarjuk egyeztetni a 4 szempontot: a hagyományos szerepet, helyzetünk lehetőségeit, erősíteni, fokozni tudjuk és akarjuk a külvilággal szembeni immunitást, és küldetésünk szerint akarunk élni, gondolkozni és cselekedni.

4. Külvilággal szembeni immunitás

Gyermekeink, fiataljaink, unokáink a világban élnek, világi benyomások nézetek és eszmék érik őket, nem meglepő módon éppen azzal a céllal, hogy hatással legyenek rájuk. Ha lehet, döntő hatással.

A mindenkori különböző (régebben marxista, ma: progresszív) néha tetszetős ideológiák képviselői képesek valamennyi létező kommunikációs csatornát a befolyásolás eredményességének fokozására használni. Támogatják őket korunk fantasztikus technikai vívmányai, a mobil eszközök, az internet és a közösségi média - a maguk hatalmas, világot behálózó, szinte korlátlan infokommunikációs lehetőségeivel.

Válságban és tagadásban

A jóléti nyugati világ - amihez mi is tartozunk - hatalmi elitje tagadásban és identitásválságban van. Ennek számos jele közül egy, hogy miközben az Istenben való hitet tagadja, aközben szinte révületben enged bármilyen alkalmasnak látszó, felbukkanó ideológiai eszmének. Az Istent tagadó ürességet, a semmit könnyű és érdemes valamire - akár bóvlira - cserélni.

„A közhiedelemmel ellentétben korunk egyáltalán nem a hitetlenség kora... az Istenben való hit elvesztésének első hatása nem az, hogy az ember hitetlenné válik, hanem az, hogy mindenben hinni kezd.” (Cammaerts 1937, 211)¹ A posztliberális és neomarxista irányzat nemcsak az istenhitet tagadja, és számolja fel cél és terv szerint, hanem felszaggatja - többek között a forszírozott migrációt is eszközként használva - a nemzetek területi és kulturális kereteit, történelmi, szociális, és együttélési struktúráit is a családi és egyéni integritás feloldásával. Azokat a struktúrákat, melyek a háborúk, a megszállások, a hódítások és elnyomatások után még megmaradtak, és/vagy újjáépültek.

Tapasztalataink

Nem vagyunk ugyan tisztában valamennyi lehetséges hatással, ami manapság rombolja a lelket, sem az ezt szolgáló technikai kütyük tág és táguló lehetőségeivel, azonban hatalmas előnyünk van: megélt évtizedeink

tapasztalata segít minket. Segít a tapasztalatok átadásában unokáinknak.

Megfogalmazhatjuk magunk és az ő számukra, hogy az általános lelki és mentális ellenállás kialakításában és fejlesztésében milyen belső erőt kaptunk Istentől, és közösségtársainktól a magunk személyes életében. Konkrétan abban kaptunk támogatást, miképpen lehet és kell ellenállni az Istentől, saját magunk küldetésétől, kapcsolatainktól és életfeladatainktól eltávolítani akaró hatásokkal szemben.

Mire kell figyelni, milyen sajátos szempontjaink és módszereink vannak, melyek beváltak. Döntéseink kontrollja révén mi módon irányíthatjuk figyelmünket életünk értelmére, értékére és emberi méltóságunk megőrzésére. Mi sikerült, mi nem, és ha nem, akkor mostani látásunk szerint miért nem.

Fontos a mai világban az objektivitás. Elővehetünk régi, bevált, „unalmas” lelkiéleti módszereket um. idő- pénz-, szeretet-elszámolás. Ezek általános érvényű, objektív és nem vitatható eredményként mutatják idősnek és fiatalnak a valós irányt, a korrigálást igénylő pontok helyzetét és szükségszerűségét. Ezen praktikus szempontok átadása valószínűleg ránk vár.

(folytatjuk)

BÓTA ZSUZSANNA

UNOKÁK ÉS NAGYSZÜLŐK - NAGYSZÜLŐK ÉS UNOKÁK

/avagy mi célból kapunk átutazó vendégeket,

illetve hogyan fogadjuk,

hogyan szeressük és hogyan engedjük el őket???

Abban az állapotban, életszakaszban vagyok, hogy valamelyest közéről figyelhetem ezt a kérdéskört. Nem vagyok már unoka és nem vagyok még nagyszülő.

Viszont voltam unoka és láttam a saját nagyszüleimet, illetve látom a gyermekeim nagyszüleit, akik ugyebár az én szüleim...

Természetesen vannak személyes tapasztalataim, vannak szép és nehéz megtapasztalásaim. Mivel ezek személyesek, csak részben fogom említeni őket. Sokkal inkább szeretném átfogóbban, kicsit rálátva

végiggondolni Veletek, mit is rejt magában ez a nagyon sokrétű családi kapcsolatrendszer, szeretet kapcsolat.

Mikor Bea megkeresett azzal, hogy tartanék-e nektek egy beszélgetés-indító előadást erről a témáról, azt válaszoltam, hogy nagyon szép és gazdagító lehet egy ilyen közös végiggondolás, ugyanakkor nagy bátorság is kell hozzá, ha tényleg a mélyére akarunk tekinteni. Ha tényleg meg akarjuk érteni, kit-mi mozgat, miért történik ez vagy az a családjainkban, esetleg miért nem értjük meg egymást, vagy miért nincs őszinte bizalom. Mi van a mélyben???

Ha valaki már évek/évtizedek óta igyekszik értelmet keresni a felszín történései mögött, igyekszik tudatosan/öntudatra ébredve élni az életét, az tudja, hogy ez egy nagy kaland! Kaland, ami nem mindig kellemes, ugyanakkor talán legfontosabb küldetésünk, feladatunk lehet ebben a földi életünkben.

(Itt egy picit szeretnék arra kitérni, hogy eddigi 41 életem megtapasztalásai, mélységei, magasságai, találkozásai és folyamatos tanulni/megérteni/megélni akarása nyomán kialakult bennem egyfajta nagyon erős hit, avagy bizonyosság. Hiszem, hogy Istentől, az EGY-ségből eredünk. Egyek vagyunk Őbenne. Viszont egyéni öntudatra ébredésünk nélkül nem történhet meg a megváltásunk/hazatalálásunk misztériuma. Ez a folyamat - az én hitem szerint- életek sokaságának láncolatában tud bekövetkezni/végbemenni. Gyermekkorom óta olyan megtapasztalások értek, amik nyomán egyre erőteljesebb bennem a bizonyosság, hogy életeink összefüggnek. Nemcsak hatnak egymásra, hanem szigorú törvények szerint megvalósulnak tetteink következményei. Megéljük, amit cselekedtünk, és megcselekedjük, amit meg kell élnünk.

Igy a nagyszülők és unokák témájáról is csak ezzel a látásmóddal tudok nyilatkozni, és remélem, el tudjátok fogadni, ha a Ti véleményetektől esetleg az én megközelitésem nagyon távol áll.)

Tehát:

Szeretném, ha megpróbálnánk együtt nem csak a felszíni kérdésekről beszélni -ki-mikor- hogyan-mit?-, hanem sokkal inkább a miért?-ekről.

Ma már biztosan tudom, hogy minden okkal történik. Jelen megtestesülésemkor okkal választottam a szüleimet, ebben a környezetben, ebben a kultúrában. Okkal választottak ugyanúgy engem/minket a gyermekeink, mielőtt hozzánk születtek.

És itt jön az első fontos kérdés!

Elgondolkodtató, hogy mennyire érzem azt, hogy a gyermekeim, unokáim az **enyémek**? Mennyire gondolom azt például, hogy az én folytatásaim? Akár csak azon a szinten, hogy büszkeséggel tölt el, ha rám hasonlít a gyermekem, az unokám. Vagy irritál esetleg valamelyik gyermekem, unokám...

Elgondolkodtunk-e már azon, hogy miért? Persze rengeteg ismert/ már megtanult oka lehet ezeknek az érzelmi kapcsolódásoknak. Magamat látom benne? A ki nem élt, meg nem valósult múltamat? A meg nem kapott dolgokat szeretném nála bepótolni? (pl. szeretet, törődés, anyagi támogatás.) Vagy a kapott, de fel nem dolgozott terheket vetítem rá akár akaratomon kívül? A nem tudatosult sebeim, vagy a racionális megközelítéssel, mesterségesen akart változtatásaim sokszor csak pont a „ló túlsó oldalára” segítenek. Nem kaptam elég szeretetet, lehet, hogy esztelenül túlszeretek, majomszeretettel. Azaz magamat szeretem benne tovább.

Esetleg túl nagy szigorral voltak velem szüleim? Akkor én azért se így fogok tenni. Ma úgyszólván közkedvelt látszatszeretési mód a korlátok nélküli, liberális, látszólag gyerekközpontú nevelés. Vagy pont az ellenkezője: nem tudtam feldolgozni a meg nem értett gyerekkoromat, így zsigerből szigorú szülő/nagyszülő leszek. Nálam is így volt, túléltem, utódaimnak sem lesz baja egy kis szigorótól.

Észrevettétek talán, hogy bármelyik megközelítést írtam le, mindegyikben ott vagyok ÉN, az egom és Ő, az utódom. Az utódom, ahogy én látom!

Kicsit mintha a tulajdonom lenne. Kicsit mintha az egom azt érezné, hogy jogom van vele kapcsolatban bármire.

Pedig NEM! Biztos ismeritek azt a gondolatot, hogy „**a gyermekeink csak átutazó vendégek**”. Azaz nem a mi tulajdonaink! De mit kezd az ember egy (esetleg több) átutazó vendéggel???

Hát először is tiszta, rendes házba fogadja őket. Azaz lankadatlanul azon fáradozik, hogy letisztulva találkozzon velük. Lefordítva: igyekszem folyamatosan figyelni, mit-miért teszek. Megpróbálom fülöncsípni, hogy miért úgy reagálok. Megpróbálom megkeresni, honnan jön az a nagyon erős lelkesedés vagy ellenérzés, amit egy gyermekem, vagy unokám felé érzek. Mert ezt jelenti a házam tisztán tartása! A kompetenciám eddig tart!

Így eljutottunk a következő fontos kérdéshez:

Sok szülő, nagyszülő szentül hisz benne, hogy feladata, méginkább kötelessége továbbadni dolgokat. Például

hitet, szemléletet, feladatot. Ezt így összefoglaló néven szokták nevelésnek is nevezni. Hát persze!... Egy szülő, nagyszülő **FELADATA** a jót továbbadni, a megtapasztalásokat megosztani, a veszélyekre a figyelmet felhívni, tanítani, okítani, nevelni. Szerintem ez nagy önbecsapás! Nem feladatom tudni és megmondani az utódomnak a tutit! Nem feladatom és küldetésem a jövőt terelgetni, meghatározni, uram bocsá' befolyásolni direkt módon!

Egyetlen felelősségem van: otthon lenni önmagamban! Tisztára seperni a házamat, hogy ott jó legyen a vendégnek (és persze magamnak is!). Ahhoz, hogy meglássam és megismerjem őt, aki hozzám tért be/engem választott, nem szabad egy előre elképzelt vendég-képet létrehoznom. Nem énnekem kell meghatározni, hogy ki a vendégem! Határozza majd meg Ő! Fedje fel majd ő, hogy kicsoda, és miért jött! Akarjam tényleg őt meglátni! A gyermeket, vagy unokát, aki közénk született. Talán eleinte csak figyelgessem csendben: Ki ő, mit hozott?

Mit akar ezen keresztül tanítani nekem? Helyesebben fogalmazva: Mit tanulhatok, miben fejlődhetek azáltal, hogy ő olyan, amilyen?

(Mielőtt azt gondolnátok, hogy teljesen szabadelvű hülyeség ez az egész, a REND kedvéért kiegészíteném azzal, hogy ez a megközelítés nem azt jelenti, hogy nálunk otthon anarchiában történnek a dolgok, sőt! Igyekszem a természet törvényeit felismerve alkalmazni azokat. Azaz nincs abszolút szabadságuk a gyermekeinknek, nem hagyunk rájuk mindent, nem ők határozzák meg a családi-szekér haladásának irányát! Az együttélésnek igenis vannak szabályai!)

A mélyebb értelemben vett szemlélve megismerésre gondolok inkább! Szerintem nem az a jó irány, hogy racionális elvek alapján farigcsálom a gyermekemet, unokámat. Vagy „jó példát” akarok neki mutatni, elvárva, hogy ő azt kövesse... NEM!

Nekem (nagybetűkkel) CSAK az a dolgom, hogy hitelesen, önazonosan, öntudatra ébredve éljem a saját életemet.

Ha ezt így sikerül, megtettem mindent! Felelős elsősorban magamért vagyok! Persze, ha ennek a nem kis élet-feladatnak, küldetésnek eleget tudok tenni, sokkal többet is véghez- viszek! Láthat a gyermekem/unokám valakit - aki azon túl, hogy a szülője/nagyszülője - valamiért érdekes lehet neki is! Lát egyfajta életutat, és lehet, hogy talál benne olyat, ami számára hasznosítható, beépíthető.

DE ez az ő egyéni döntési szabadsága!

Felmerül egy újabb fontos kérdés:

Tisztában vagyok-e azzal, hogy nincsenek jogaim, képmutató-felelősségem, és ebből kifolyólag nem lehetnek elvárásaim sem az utódommal kapcsolatban? A vendéget, aki betér hozzám, tiszta otthonba fogadom, megismerhetem, tanulhatok tőle. Ő is megismerhet, tanulhat tőlem, ha úgy dönt, de nem lehetnek elvárásaim arra vonatkozóan, hogy milyen lesz az ő otthona, azaz ki lesz ő?

Továbbmegyek: az **unoka viszonylatában** talán pont az a könnyebbség, hogy ő már a tőlem/tőlünk kikerült vendég vendége. Talán még inkább az élet áldása ez, hogy őt már szemlélhetem távolabbról. Mert - többek között - már nem nyom a látszat-felelősség terhe. Már nem érzem úgy, hogy nekem KELL befolyásolnom, terelgetnem! Ott vannak erre a szülei hála Istennek.

Érdekes az élet. Talán pont ez lehet egy szép lehetőség, hogy az elszámolási életszakaszomban ajándékba kapok új életet az unokáim személyében. Erre mondtam az elején, hogy ehhez kell igazán nagy bátorság. Mert bizony ekkorra már letettem sok mindent az asztalra. Megtörtént, aminek meg kellett történnie. Eljutottam addig, ameddig. És ha úgy alakult az életem, kaptam unokákat. Bár ebben még nincs tapasztalatom, de ugyanazt tudom elképzelni, mint amit a gyermekszülő viszony kapcsán már említettem. A lehetőség most ismét adott, hogy rátekintsek magamra. Megint végig lehet söpörni a házat. Van-e még szőnyeggel elfedett kosz a padlón, vagy poros, eldugott kacat a padláson? Azaz: van-e olyan kérdés, amit még nem tisztáztam magammal, nem tisztáztam a körülöttem élőkkel, esetleg gyerekekkel/unokával? Mi mozgat, ha felmerül a kérdés a gyerekeim részéről: „Légyszi segítsetek vigyázni az unokákra! Tudnátok-e kölcsönadni pénzt pár évre?” Avagy: „Megoldjuk mi magunk, most nincs szükségünk a segítségetekre! Mi másképp gondolkodunk, ne szóljatok bele az életvitelünkbe, családi dolgainkba!”

Hú, ezek ijesztő mondatok, helyzetek! Lehetnek, HA!

Ha még mindig nem tettem rendbe múltbéli sebeimet, Ha még mindig nem néztem tükörbe saját vágyaimat, elvárásaimat illetően. Ha még mindig nem sikerült kigyógyulni a nevelnem- kell, hatnom kell kényszerbetegségéből. Ha még mindig mások életét akarom inkább rendezgetni, ne adj' isten befolyásolni.

Mi az, ami segíthet ekkor?

Talán a legfontosabb: a szabad akarát megadásá!!!

Hitem szerint az egyetemes szeretet magába foglalja a teljes szabadakarát megadását. Ha legvégső célunk az EGY-ségbe való megtérés, az nem történhet meg az egyetemes szeretetetté válás nélkül!

Azaz földi életünk remek gyakorlóterület arra, hogy kifejléssük magunkban eme képességet. Az Isteni/egyetemes szeretni tudást. Ami más dimenzió, mint a mi családi viszonyainkban működő, részben ösztönös, részben tanult szeretet. Ezzel nem lealacsonyítom ezt a fajta szeretetet, sőt! Fontos tanulószakasz az, amikor megértjük és átnemesítjük a családi-kötődés kisbetűs szeretetét, a feltételekhez nem kötött, a másik szellemlény valódi látásán és elfogadásán alapuló nagybetűs SZERETETTÉ.

Képesse válok-e gyermekemet/unokámat CSAK szeretni? Az emberen túl, valódi énjét meglátni, elfogadni és szeretni? Belefér-e ebbe a szeretetbe az, hogy elengedem őt a családi kötelékből, megkötözö szeretetből? Elfogadom-e, hogy neki is meg kell tapasztalnia azt, ami az útján rá vár? Hiszek-e abban, hogy minden okkal történik? Az ő életében éppúgy, mint az enyémben?

Ha a hitem valódi, akkor nem lehet kétségem afelől, hogy - mint minden emberben - a gyermekeimben/unokáimban is ugyanaz az Isteni törvény működik. Ők is ugyanabból az őseredetből, Isteni EGY-ség állapotból indultak útnak. Ugyanúgy úton járnak, és az EGY-ségbe tartanak. Azt pedig el KELL fogadnom, hogy mindenki más tempóban, más úton, más megtapasztalások révén jut el a megváltásig. A saját megváltásáig.

Egymás életének természetesen része vagyunk, de a birtokosjelző az ego csapdája. Megpróbálja elterelni a figyelmemet, a fókuszomat az élet valódi céljáról, feladatáról. Amíg azzal kötöm le a figyelmemet, hogy folyamatosan az utódaimmal foglalkozom, esetleg bele akarok folyni az életükbe, vagy az energiámat arra fordítom, hogy kritizálom őket a háttérből, tévúton járok! A túlzott belefolyáskor nem a saját életemet élem. A látszólag építő kritika megfogalmazásakor elsősorban az egomnak van szüksége arra, hogy kimondja, véleményezze utódaim életét (addig sem a tükörbenézéssel foglalkozom.)

Sokkal jobban járok, ha a fókuszomat ilyenkor ismét befelé fordítom, magamba nézek.

A helyes kérdés mindig az:

Mit tükröz nekem vissza a gyermek/unoka? Mire mutat rá? Mivel van még dolgom?

A szülő-gyermek/nagyszülő-unoka kapcsolatrendszer szerepét problémái, kérdései szerintem nem válaszolhatóak meg általánosságban. A belső vezetőm, a letisztult állapotban megszólaló belső hangom megmondja, hogy mikor és mit kell tennem. Azaz, ha újból és újból kitakarítom a házamból az egom vágyait, elvárásait, kivetítéseit, az sem jelent gondot majd, ha néha nemet mondok, és az sem gond, ha igent.

A folyamatos belső munkám során /nyomán Tudni akarom tehát, hogy mit-miért teszek, mondok, vagy mit miért nem teszek, nem mondok! És akkor az adott helyzetben születhet olyan döntés, ami nem csak az én fejlődésemet szolgálja, hanem hozzásegíthet másokat is - a gyermekeimet, unokáimat - az ő fejlődésükhöz.

Hítem szerint a valódi segítség ez!

Hiszen mi másért jöttünk erre a Földre? Az emberiség felébredését segíteni, az öntudatra ébredés által a megváltáshoz eljutni!

Kicsit összegezve az eddigieket:

Okkal történik minden! Okkal születünk valahová, és okkal születnek hozzánk!

A felszín eseményei, problémái mögött mindig a miért?-ekre kellene választ keresnünk.

Az egyik legizgalmasabb, ugyanakkor legnehezebb kérdés: Mit tükröz felém a gyermekem, unokám? Mire mutat rá, hová fejlődhetek még általa?

A családi kapcsolatok - éppúgy, mint az összes emberi kapcsolat - lehetőség arra, hogy eljussunk valódi énlünkhez, önvalónkhoz!

Feladatunk, hogy felismerjük önmagunkban és a másik emberben az Istenit! A gyermekeinkben és unokáinkban is!

Le kell tennem a birtokló szeretetet, tudva azt, hogy a gyermek/az unoka nem az enyém! Nem lehet a múltam és még kevésbé a jövőm! Őneki önmagának kell lennie!

Az egyetemes szeretet kifejlesztése, a másik ember valódi énlének látása, elfogadása komoly feladatunk!

Az Isteni szeretet egyik bizonyítéka, ha képes vagyok megadni a teljes szabad akaratot a gyermekeimnek és unokáimnak. Mert hiszem, hogy az útjukat be kell járniuk, és végül hazatalálnak!

Kérdések:

1. Sikerül-e rálátnod, hogy miért ők a gyermekeid, unokáid? Mit hoztak eléd azzal, hogy hozzátok születtek?
2. Mennyire érzed, hogy gyermekeid, unokáid a tieid? Kivetítéd-e rájuk a múltad, a jövőd, a vágyaid, esetleg elvárásaid?
3. Tudsz-e átutazó vendégként tekinteni gyermekeidre, unokáidra?
4. Átutazó vendégeidet mennyire tudod tiszta otthonba fogadni? Mit jelent számodra a hajlékod kitakarítása?
5. Van-e még olyan, amit nem söpörtél ki, nem tudtál feloldani önmagadban a gyermekeid/unokáid kapcsán?
6. Továbbadsz-e olyat, ami neked sem volt jó, vagy túlkompensálsz-e valami hiányt?
7. Mennyire érzed feladatodnak, „kötelességednek”, hogy neveld, formáld, alakítsd a gyermekeidet, unokáidat?
8. Mennyire tudod a fókuszodat magadon tartani?
9. Mit tudsz kezdeni a nagyszülői szereppel? Mit jelent számodra az unoka? Hogyan tudsz viszonyulni hozzá?
10. Van-e Benned késztetés, hogy meg kell felelni családi/társadalmi elvárásoknak a nagyszülői szereppel kapcsolatban?
11. Mennyire vagy megengedő az gyermekeid, unokáid szabad akaratát illetően? El tudod fogadni, hogy ők döntenek el, mit építenek be, mit tartanak fontosnak?
12. Mennyire erős Benned a családi szeretet? Mennyire tudod esetleg Emberként szeretni gyermekeidet/unokáidat?
13. Mi a valódi segítség az utódaink, a jövő számára?

KOLLÁR GABRIELLA

LÁZÁR ERVIN ETIKÁJA

A SZEGÉNY DZSONI ÉS ÁRNIKA MESÉBEN

(1.)

1. Bevezető gondolatok

"Örömöm sokszorozódjék a te örömödben

hiányosságom váljék jóssággá benned!"

(Weöres Sándor)

Régi adósságom törleszttem ezzel a dolgozattal. A Szegény Dzsoni és Árnika meséjén nőttek föl a gyerekeim és mindig bennem volt, hogy illene megköszönni Lázár Ervinnek ezt a nagy ajándékot amit számunkra ez a mese - és a többi is - jelentett. Aztán teletek múltak az évek és egyszer csak hallom a rádióban, hogy "hosszas betegség után elhunyt..." Idén lenne 80 éves és 10 éve már nincs földi címe, ahová mehetne a levél.

Így hát most itt írom le: **KÖSZÖNÖM A TANÍTÁST, KEDVES LÁZÁR ERVIN!** Igyekszem tovább adni, mesélni, tanítani, simogatni..., ahogy Árnikától tanultam.

Azután azt gondoltam, ha a saját gyerekeimnél bevált az, hogy a meséken keresztül tanítottuk nekik azt, hogyan érdemes élni, győzni úgy, hogy közben másoknak is segítünk, akkor ez beválhat a többi gyereknél is. Miért ne épülhetne erre a meseregényre egy etika tanmenet? Annyira a mindennapjainkat érintő problémákról van szó benne - úgy mint: kommunikáció, szabadság-rabság, szerelem- párválasztás, pályaválasztás-hivatás, önzés- empátia, stb. S mint tudjuk a Csodapatikából is: legjobban másokon ismerjük fel egyes betegségeink, lelki sérüléseink tüneteit. Egy mese remek tükör lehet, hogy megmutassa a valódi énünket. S ha ezt még humorral is fűszerezik és azt látom, hogy nincs szégyenkezni való abban, ha nem vagyok tökéletes, mert más sem az, de így is szerethetőek vagyunk, ez a legtöbb, amit kaphatunk az etika-erkölcsstan órákon (és a szüleinktől otthon).

Ezekkel a gondolatokkal választottam szakdolgozatom tárgyának Lázár Ervin meséjét. Célom,

hogy a mese pszichológiájának segítségével hívásával bizonyítsam, hogy nagyszerű terep lehet egyáltalán a mese - de különösen Lázár Ervin: Szegény Dzsoni és Árnika című meseregénye - az etikai értékek továbbadására. Dolgozatom második felében szeretném tematikailag kibontani, milyen értékrendet képviselnek a mese szereplői, mit tanítanak nekünk a saját életünkre vonatkozóan.

Hálás szívvel gondolok Dr Szegheő József piarista szerzetes barátomra, aki ugyan tavaly ősszel átment a túlpartra és "szösszeneteit" azóta többek között talán Fodor Ákossal és Lázár Ervinnel osztja meg, de amíg élünk meríthetünk a szepe.hu oldalon fülhalmozott irodalmi és zenei kincsesládából, ahogy azt most én is tettem dolgozatom írása közben.

Köszönöm Dr Csepregi Gyulának és kedves népes családjának, hogy olyan nagy szeretettel és lelkesedéssel kalauzoltak Sárszentlőrincen, Alsó- és Felsőrácegres-pusztán Lázár Ervin gyermekkorának helyszínein egy esős-borongós novemberi hétfőn, hogy dalolni kezdett tőle a lelkem és visszamosolygott minden pocsolója. Nélkülük nem találtam volna oda a Nagyszederfához...

Gyula édesapja Csepregi Béla Sárszentlőrinc evangélikus lelkésze volt 40 éven keresztül, ő keresztelte Lázár Ervin gyermekeit, mert az író és a lelkész között barátság szövődött. (A családtól a sok személyes élményen túl megtudhattam, hogy volt egy másik neves tanulója is a falunak: Petőfi (Petrovics) Sándor, aki gimnáziumba járt itt és költeményei közül - többek között - a borjádi méhesbe kocsikázás közben keletkezett a Négyökrös szekéren című...)

S végül köszönöm férjemnek és gyerekeimnek, hogy elviselték ezt a számomra nehéz, de szép időszakot, amikor háttérbe szorult az életemben a házi munka és az egyébként megszokott tevékenységek, s kevesebb figyelmem, időm maradt rájuk.

2. A mese pszichológiája, avagy miért mondunk meséket?

"Minden Lány egy kicsikét királylány,

minden Fiú kicsit hős lovag.

A Lány trónol Álomország trónján,

a Fiú képzel kardot és lovat."

(Fodor Ákos)

2.1. Miért mondok mesét?

Gyakorló tanításom során nem találkoztam igazán jó etika könyvvel, amiből szívesen tanítanék. Véleményem szerint a tanulóknak nincs is szükségük tankönyvre ebben a tárgyban, hiszen itt nem új ismereteket kellene tanítanunk, hanem a meglévőket a helyükre tenni, a gyerekek tiszta tükröt tartani, hogy megláthassa benne önmagát. Erre szerintem a legjobb eszköz a mese. Miért? Azért, mert a minden emberben jelenlévő harcot: a jó és rossz felismerésének dilemmáját, a döntés és a küzdés képességére mintát legtisztábban a népmesékből nyerhetünk. A kreativitás, az képalkotó fantázia, az érzelmi intelligencia mind-mind a kisgyermekkorai mesehallgatásban bontakozik, fejlődik. Akik olyan szerencsések, hogy kicsi koruktól hallják ezeket a kincseket, az iskolába érés idejére - a kutatások szerint - megelőzik fejlettségben azokat a kortársakat, akik nem, vagy nem rendszeresen hallgattak mesét.¹ Agressziós szintjük pedig messze elmarad a tévén felnőtt társaikétól és ami a legfontosabb: olyan mintákkal lesznek gazdagabbak, ami majd a kamasz koron túl is elkíséri és segíti őket a válságos élethelyzetek felismerésében és megoldásában.²

Történelmünk során kiemelkedő morális tanítók - Jézus is - szívesen alkalmaztak példabeszédeket a tanítás érthetőbbé tételére. Az egyszerű hallgatóság számára átláthatóbb, szemléletesebb volt a mondanivaló, ha azonosulás révén, a mindennapi életből vett helyzetekkel jutottak el az erkölcsi felismerésre, mint filozófiai, logikai levezetés, vagy tekintélyelvű kijelentés, törvény adta előírás útján. Ugyanezt az utat biztosíthatja ma a mese. Úgy gondolom, hogy a mai 21. században élő gyermekeknek is szükségük van a mesékre önmaguk és a körülöttük lévő világ megértéséhez, félelmeik, konfliktusaik oldásához. Mégpedig jó mesékre van szükségük.

Miért létezik rossz mese is? - adódik a kérdés a fenti kijelentés alapján. Igen, természetesen létezik rossz mese, illetve én nem is nevezném mesének, mint ahogy rossz zene sincs, hanem van ami zene és ami nem, csupán zaj, ricsaj, valami, ami megtöri a csend harmóniáját. Annak a mondásnak az analógiájára, hogy: ami nem öl meg, az megerősít, azt is mondhatnánk, hogy ami nem ad hozzá valamit az életedhez, az elvesz. Mit? Elsősorban időt, figyelmet, energiát,

illúziót...Vagyis lehet, hogy a szülő azt hiszi, hogy ő "megtette kötelességét" és mesélt a gyerekének, pedig dehogy: lehet, hogy éppen a szorongását növelte a mai modern és kedvelt "szuperhős" figurával, aki félkézzel mindent megold, repked, ha kell, ha nem és mindig tudja a "tutit". A legtöbb modern "mese" nem más, mint a felnőtteknek szóló brutális akciófilmek lebutított - többnyire igénytelen szinkronizálással készült - változata.

Ezzel szemben a gyerek érzi és tapasztalja a saját ügyetlenségét, korlátait, esetlenségét és bizonytalankodásait. Sőt egyre kritikusabban szemléli a felnőtt tökéletlenségét is. Tehát nagyon oda kell figyelni a hitelességre, arra, hogyan választunk. Boldizsár Ildikó mesepszichológus például óva int attól, hogy olyan mesét olvassunk a gyerekeknek, amit magunk nem ismerünk, nem olvastunk még. Ennél még rosszabb, ha csupán a médiából, televízióból, internetről néz kicsi korától kezdve akármit. Ebben az esetben csak rosszul lehet választani, ugyanis a legszelídebb, legártatlanabb mese is frusztrációt okoz a gyorsan változó képekkel, feldolgozhatatlanul pergő események sorával és nem utolsósorban megöli a gyerek képalkotó fantáziáját! Sokkal nagyobb traumát okoz látni a maga valóságában egy tragikus történet (pl. levágja a királyfi a sárkány fejét, bekapja a farkas Piroskát), mint ha azt a gyerek elképzeli...

A legtöbb filmen nézhető mesecsatornák által közvetített modern "mese" nem más, mint a felnőtteknek szóló brutális akciófilmek lebutított - többnyire igénytelen szinkronizálással készült - változata. A gyerek üveges szemekkel nézi és szorong. egyik értelme éppen az, hogy oldjuk vele a mindenkiben jelenlévő félelmeiket, ne pedig növeljük - ahogy ma azt a média sok esetben próbálja.

Tehát nagyon fontos, hogy a mesét elsősorban hallgatni, vagy olvasni kell!

A másik lényeges kérdés: kinek szól a mese? A 19. századig nem gondolták az emberek, hogy ez szimplán gyermekirodalom. Minden közösségnek volt egy, vagy több mesemondója és összejöveleken, ünnepeken, közös munkák alkalmával mesélt a

- többnyire - felnőtt hallgatóságnak. Azt mesélte, ami nemzedékről nemzedékre áthagyományozódott az élet titkáról.³ Arról tudhattak meg valamit, ami a legfontosabb: ki vagyok én? A jó mesék tehát nem

¹ Kádár Annamária: Mesepszichológia, Kulcslyuk Kiadó 2012 / 267. old.

² Vekerdy Tamás: Érzelmi biztonság, Kulcslyuk Kiadó 2011. Bp. /93. old.

³ Boldizsár Ildikó: Mesepoétika Akadémia kiadó, Bp. 2004 / 14. old.

csupán szórakoztatnak, hanem elvezetnek lelkünk legmélyebb rétegeibe azáltal, ahogy rezonálunk a hallottakra, azonosulunk a szereplőkkel, ítéleteket hozunk, állást foglalunk, izgulunk valakiért stb. Az a felnőtt tud jól mesét mondani, aki maga is hajlandó átélni a kalandot, nem kívülről (felülről) beszél, hanem belülről (egyenrangúként). Csak akkor válhatunk hiteles nevelővé, ha magunk is készen állunk életünk végéig a formálódásra, minden nap hajlandóak vagyunk elindulni "megkeresni az élet vizét" akármilyen lehetetlennek tűnik.

Lázár Ervint ilyen felnőttnek ismertem meg írásaiból, ezért gondolom, hogy meséi alkalmasak lehetnek (hiteles felnőtt tolmácsolásában) erkölcsi értékek továbbadására és azért is, mert ő maga a tiszta forrásból táplálkozva népmeséken nőtt föl, amit ma már a felnőttek közül is kevesen értenek. Szükséges tehát a közvetítő (tolmács), hogy visszataláljunk az elveszni látszó Édenkertbe.

2.2. Milyen a jó mese?

Legyen benne jól megkülönböztethető a jó és rossz, tündér, vagy boszorkány, és varázsoljon el! Bettelheim így fogalmazza ezt meg:

"A gyermek figyelmét az olyan történet köti le legjobban, amelyik szórakoztatja és felkelti a kíváncsiságát. De életét csak akkor gazdagítja, ha mozgásba hozza képzeletét, ha fejleszti intellektusát, ha eligazítja érzelmeiben, ha megbékíti félelmeivel és vágyaival, ha elismeri nehézségeit, és ugyanakkor megoldásokat is javasol kínzó problémáira. Röviden: ha egyszerre reagál személyiségének minden megnyilvánulására. És tegyük hozzá: sohasem lekicsinylően, hanem ellenkezőleg: teljes mértékben elismerve a gyermek problémáinak komolyságát, ám egyben erősítve a gyermek bizalmát önmagában és jövőjében."⁴

A 20. században elterjedt egy irányzat, ami elrejtteni igyekszik az élet nehézségeit, fájdalmas és szomorú történéseit a gyermekek elől. Ma már tudjuk, hogy éppen a szorongást és bizonytalanságot növeli ez a hozzáállás, hiszen nem hiteles a gyerek számára amikor nap mint nap megtapasztalja ennek az ellenkezőjét. Az ilyen felfogású nevelés azt eredményezi, hogy a kisgyermek mélyen eltemeti magában a félelmeit, belül retteg, de beszélni nem mer róla.

A jó mese ezzel szemben elénk tárja, hogy bizony az élet küzdelmes valami, ahol mindenféle veszélyek leselkednek ránk, de ezeket sikerrel le lehet győzni. Jelen van a jó és a rossz az emberben belül és ezek időnként megküzdenek egymással. gyakran kerülünk válaszúthoz, ahol döntenünk kell. A mesék hősei gyakran maradnak magukra a küzdelemben, de ha nem hátrálnak meg és a szívük jó, barátokat, harcostársakat szerez, akiknek segítségével végül győz az igazság a gátságot felett.

A pszichológia elaborációnak nevezi azt a képességünket, amivel a feszültségeket, indulatokat, vágyakat, szorongásokat belső képteremtő tevékenységünk segítségével tudjuk megnevezni és ezáltal feldolgozni.⁵ Ezt látjuk lépten-nyomon nyelvünkben is, amikor képekkel, hasonlatokkal fejezzük ki indulatainkat, érzéseinket, lelkiállapotunkat pl: remeg, mint a nyárfalevél, megdermedt, mint a kocsonya, úgy megijedt, hogy egy fillér sem maradt a zsebében, rácsodálkozott, mint borjú az újkapura, elváltak egymástól, mint ágtól a levél...

A kisgyerek - ha el nem rontják - zseniális képkészítő, a fantáziájában látja, amit hall. Ezért is nagyon káros és romboló a tévé elé ültetni, vagy bármiféle képi megjelenítést alkalmazni kora gyermek korban, mert megfosztjuk attól az élménytől, hogy maga képzelheti el a szereplőket és beleélheti magát a cselekménybe.

Hegedűs Géza egy interjúban azt mondta: ha egy gyerek 10 éves koráig nem néz tévét, hanem csak mesét hall, jó eséllyel regényolvasó lesz, aki nagyszerűen el tudja képzelni azt, amit olvas, érzelmi azonosulás jön létre a főhőssel. Ezért tehát a mesét elsősorban mondani és hallgatni kell. A legjobb, ha fejből mesélünk, de a felolvasás is lehet nagyon élményszerű. Komáromi Gabriella szerint például Lázár Ervin meséit nem elég "nagyjából" elmondani⁶, mert ott minden szónak jelentősége van, ezt csak felolvasni szabad, viszont a népmeséket szabhatjuk a saját világunkhoz, módjával alakíthatunk is rajtuk, hiszen a szájhagyomány útján terjedő történeteknek számtalan adaptációja él. Ott nem a szavak, hanem a karakterek, a jó és a rossz megkülönböztetésének képessége, harca, a cselekmény, a csodás elemekkel tarkított fordulatok kalandok és a jó győzelmének megerősítése a fontos.

Több kötetnyi tanulmány született már arról, hogyan hatnak a mesék a gyermeki lélekre. A fent

⁴ Bruno Bettelheim: A mese bűvölete Corvina 2000 /10. old.

⁵ Kádár Annamária: Mesepszichológia 1. Kulcslyuk Kiadó 2012 / 51. és 266. old.

⁶ Komáromi Gabriella: Lázár Ervin élete és munkássága Osiris Kiadó, Bp. 2011 / 251. old.

említett Bettelheim könyvön kívül,- ami alapláték számít a témában - sokat megtudhatunk Kádár Annamária Mesepszichológia című könyvéből, sokat merítettem Boldizsár Ildikó könyveiből, de található már direkt Gyógyító mesék⁷ című gyűjtemény is. Szerintem minden mese lehet gyógyító, ha jó. Ugyanakkor a gyermekek félelmei, magatartás-zavarai nehezen vezethetők vissza konkrét okokra - ez már a pszichológusok feladata. Többnyire több tényező, tudatalatti, nem megfogható, amit nem lehet "kimagyarázni" belőle. Az életkori - szeparációs - szorongást is remekül oldja az esti összebújós, meghitt mesélés.

A meséket nem kell megmagyarázni, sem tanulságot levonni, hagyni kell, hogy érzelmi szinten fejtse ki hatását. A nyilvánvaló tanító szándék hatására pont a lényeg sikkad el, szertefoszlik, elillan a varázslat. A mese lényege az azonosulásban rejlik. Amikor az olvasó/hallgató bele tudja élni magát az általa választott hős szerepébe és megküzd az akadályokkal ez adja az igazi feloldást. Erre csak az igazi mese képes, ami elvárásol. Ugyanakkor ma már sajnos kevesen értik a mesék szimbolikus nyelvét. Ezért van szükség mégis visszavezető tanulmányokra, de ez mindig felnőtteknek szól, akiknek feladata lehet a gyermekeknek átadni újra az igazi mese élményét. Azt gondolom ezért, hogy nekünk pedagógusoknak és szülőknek kell elsősorban visszatalálni a nevelés ősi eszközéhez, meg kell tanulnunk jól érteni és hitelesen továbbadni azt. Arról nem is beszélve, hogy a meseolvasásból nem lehet kinőni, mint ahogy a lelki fejlődésben sem érdemes megállni!

2.3. Hogyan meséljünk?

"Mindennek rendelt ideje van"- tartja a mondás. A legjobb, ha a mesélés is bizonyos menetrend szerint történik: rituáléja van. Otthon többnyire ez a rendelt idő az esti lefekvéshez kötődik, de ez nem törvényszerű. A lényeg, hogy a mesés összebújásnak legyen állandó helye, meghittsége, ez a gyermek számára biztonságot ad.⁸ Fontos az is, hogy milyen kapcsolatban van a mesélő a hallgatósággal, de legfontosabb talán, hogy legyen elegendő időnk a mesélésre és esetleg utána - ha igény van rá - a beszélgetésre, továbbgondolásra, feldolgozásra is.

Kádár Annamária szerint az a jó, ha mindaddig ismételjük a gyermek kedvenc meséjét, amíg azt kéri, mert ez azt mutatja, szüksége van még a megerősítésre. Növeli a biztonságérzetét, énerősítő hatással bír, ha ismeri a fordulatokat, otthon van a történetben.⁹ A legjobb, ha el is játszhatja azt, amit elképzelt. 8 éves kisfiam rendszeresen lerajzolja amit olvas, gyakran "beöltözik"- belebújik- a főhős jelmezébe, esetleg LEGO-ból kirakja a helyszínt és napokig, néha hetekig átéli újra és újra a cselekményt. Nem az a fontos tehát, hogy minél több mesét ismerjen, hanem hogy teljes önfeláldozással merülhessen bele az ismerős közegbe, ahol otthon érezheti magát.¹⁰ Massimo Diana a Felnőtté válás a mesében című könyvében megfogalmazza, hogy a mesékre nem csak gyermekkorunkban van szükségünk. Igazából az egész életünk egy "életmese", amelynek mi vagyunk a főhőse s hogy szükségünk van időről időre a megerősítésre, hogy vannak csodák, a lehetetlen is megtörténhet és a végén meglelhetjük a beteljesülést, a boldogságot.¹¹

A fenti megállapítást húzza alá Boldizsár Ildikó mesepszichológus, aki szerint a mesemondók régen megbecsült tagjai voltak a társadalomnak, aki köré azért gyűltek estéről estére az emberek, mert az élet legmélyebb törvényszerűségeit tanulhatták meg belőlük, sőt önismeretüket is nagyban fejlesztette.

A mai felnőtteknek is szükségük lenne újratanulni például a nemi szerepeket (a férfi bátor, hős, vállalja a megküzdést a sárkánnyal, a nő az, aki gondoskodik, ápol, szétválogat, vagy időnként hallgatással oldja fel az átkot, stb).¹²

A jó mese több rétegű, minél meseszerűbb a kép, annál nehezebb egyértelmű jelentést rendelni hozzá. A neves svájci pszichoterapeuta, Verena Kast szerint a mesének olyannak kell lennie, mint egy tükör: azt láthatjuk meg benne, amit magunkban hordozunk, ezért lelkiállapotunknak megfelelően mindig más és más módon értelmezhetünk.¹³ Ez is azt támasztja alá, hogy nem helyes, ha a szülő, vagy pedagógus értelmezi a mesét a gyermek számára, mert nem biztos - sőt valószínűtlen -, hogy ugyan azt látnák benne. Ezt a különbséget remekül szemlélteti Saint Exupery A kis herceg című könyvében, amikor elmondja gyermekkorán nagy kiábrándulását a fölntteknél, akik kalapnak nézve rajzát nem voltak képesek meglátni benne az óriáskígyóba rejtett elefántot, s ez az élménye egy életre

⁷ Gerlinde Ortner: Gyógyító mesék Magyar Könyvklub Bp., 1996

⁸ Kádár Annamária: Mesepszichológia Kulcslyuk Kiadó, Bp., 2012/ 111. old.

⁹ uo. / 113. old.

¹⁰ uo. /266. old.

¹¹ Massimo Diana: Felnőtté válás a mesében Don Bosco Kiadó Bp. 2006 /6. old.

¹² Boldizsár Ildikó: Mesepoétika Akadémia kiadóBp. 2004 /14. old.

¹³ Verena Kast: Férfi és nő a mesében Euro Advice Kiadó, Bp., 2002/ 10. old.

elvette a kedvét attól, hogy bármit is el akarjon magyarázni a "fölnötteknek"...¹⁴

Amikor mesélünk az egyik legfontosabb a hitelesség: ha magunk is hiszünk a csodákban, akkor az megtörténik! Ne azzal a lelkiülettel ülünk le, hogy ez a kötelességem, essünk túl rajta, mert ezt a gyerek megérzi és nem igényli többé, ami nagy baj lenne. Nem kell dramatizálva olvasni feltétlenül, de fontos a folyamatos, élvezhető előadás. Ha nincs erre adottságunk, vannak ma már jó minőségű hangoskönyvek, bár azért akkor a személytől személyig érő meghittség kárt szenved.

2.4. A jó mese azt tanítja nekünk, hogy:

1. El kell indulni világgá -, vagyis ki kell lépnünk a saját komfortzónánkból, mert csakis akkor lehetünk részesei életünk nagy kalandjának. Fejlődni csak fáradtságos úton lehet!

Nekivághatunk saját elhatározásból, de ha másképp nem megy, kényszerűségből (a hőst elkergetik, kitagadják, menekülni kényszerül), mert aki nem tud leválni, az biztosan megsínyli...(lásd: mama-hotelben ragadt felnőtt gyerekek)

- Szükségünk van az úthoz egy nagy adag "hamubasült pogácsára", ami jó esetben édesanyánk feltétel nélküli szeretete és az apai feltételhez kötött áldás összesítése kellene legyen. Ez segíthet át a megpróbáltatásokon, energiát, önbizalmat ad a bajban. Akkor van mihez nyúlni, ha elcsüggedünk...

2. Rugalmasságra nevel: időnként újra kell értelmeznünk a feladatot és módosítanunk kell az úttervet. ha hibáztunk, vállaljuk a felelősséget és megpróbáljuk kijavítani, helyrehozni azt, ami elromlott. Ez rugalmasságot, kreativitást igényel. Arra nevel, hogy nem az a baj, ha elvétjük az utat, ha hibázunk, hanem az, ha nem vesszük észre, vagy nem vállaljuk érte a felelősséget, vagy mástól várjuk helyzetünk jobbrafordulását anélkül, hogy tennénk érte.

3. Meg kell találnunk és fel kell ismernünk a segítőtársakat az úton. Egymás segítségére szorulunk, ennek felismeréséhez nyitott szív, empátia és alázat szükséges, mert csak együtt érhetünk el a célba.

4. Lassan kell mennünk. Aki rohan, az nem látja a tájat (a segítséget kérő hangyát, bajba került nyuszit, csapdába esett oroszlánt) és pórul jár, mert elfutott a

lehetőség mellett, ami segítette volna előre jutását. (pl. Holle anyó meséje)

5. Kitartóan kell küzdenünk. Minden nap nekiveselkedni és elvégezni a feladatot, nem halogatva a teendőket, de minden nap csak az előttünk álló feladatra koncentrálni nem kapkodva tanít a Momo-ban Utcaspró Beppo: lépés, lélegzetvétel, söprés...¹⁵amíg az utca végére nem érünk. Erre tanít a próbatételek sora: minden napra ki van jelölve a feladat.

(folytatjuk)

DŐRY ISTVÁN

BESZÉLGETÉS...

Kérdés:

Szervusz! Szerinted mi lesz a megoldás a világ problémájára?

ChatGPT

Szervusz! A világ problémáinak megoldása egy rendkívül bonyolult és sokszor vitatott kérdés. Mivel a kérdés időpontjában (2023 július) nincs rálátásom a jelenlegi eseményekre és fejleményekre, így nem tudom pontosan megmondani, mi lesz a megoldás.

Azonban vannak olyan általános területek és elvek, amelyekre az emberek általában összpontosítanak, amikor a világ problémáinak kezeléséről beszélnek:

1. Fenntarthatóság: Az éghajlatváltozás, az erőforrások kimerülése, az élővilág kipusztulása olyan kihívások, amelyek megoldásához a fenntartható fejlődés és az ökológiai lábnyom csökkentése jelentős szerepet játszik.

2. Technológia és tudomány fejlődése: Az innovatív technológiák és a tudományos kutatások segíthetnek új megoldásokat találni az energiatermelés, az egészségügy, a mezőgazdaság és más fontos területeken.

3. Oktatás és tájékoztatás: A tudatosság növelése és az oktatás lehetővé teszi, hogy az emberek jobban

¹⁴Antoin de Saint-Exupery: A kis herceg Móra Könyvkiadó Bp., 1975/ 8. old.

¹⁵ Michael Ende: Momo Móra Könyvkiadó Bp. 2000 /161. old.

megértsék a világ problémáit, és részt vegyenek a megoldások kidolgozásában.

4. Politikai együttműködés és diplomácia: A globális problémák gyakran határokon átnyúlóak, ezért a nemzetközi együttműködés és a diplomáciai megoldások elengedhetetlenek.

Fontos megjegyezni, hogy a megoldások kialakítása a globális problémákra hosszú távú és állandó erőfeszítéseket igényel minden szereplőtől, beleértve a kormányokat, vállalatokat, civil szervezeteket és magánszemélyeket is. Az egész világot érintő problémákra csak közös erőfeszítéssel lehet hatékony megoldásokat találni.

Kérdés:

Itt a fenntartható élet és a béke a lényeg, illetve a mesterséges intelligencia szerepe abban, hogy ezt gyorsan megoldjuk, és jobban mint eddig történt. Hogyan tudsz hatni a mindenféle kérdezőkre, és a mindenféle döntéshozókra?

ChatGPT

A fenntartható élet és a béke elérése valóban létfontosságú cél a jövőnk szempontjából, és a mesterséges intelligencia (MI) szerepe az ebben való előrehaladásban jelentős lehet. Az MI képes komplex problémákat megérteni, adatokat elemezni, és hatékony megoldásokat javasolni, amelyek elősegíthetik a fenntarthatóságot és a béke megteremtését.

Mint mesterséges intelligencia nyújtotta szolgáltatás, én is igyekszem a lehető legjobb módon hozzájárulni ezeknek a céloknak a terjesztésében és megvalósításában. Íme, néhány módszer, ahogyan hatni tudok a kérdezőkre és döntéshozókra:

1. Tájékoztatás: Az elsődleges feladatom, hogy a legpontosabb és legfrissebb információkkal szolgáljak mindenféle témában. Ez lehetőséget ad az embereknek, hogy jobban megértsék a különböző problémákat, és ezáltal tudatosabban hozzanak döntéseket.

2. Tudás bővítése: A kérdezők által feltett kérdéseknek és problémáknak köszönhetően folyamatosan fejlődöm és bővítem tudásom, így képes vagyok egyre jobb válaszokat és megoldásokat kínálni.

3. Problémamegoldás: Az MI lehetőséget ad arra, hogy komplex problémákat, például az éghajlatváltozást vagy a fenntartható energiatermelést, kreatív és hatékony módon oldjunk meg, ami segíthet a

döntéshozóknak jobban eligazodni a különböző megoldási lehetőségek között.

4. Empátia és diverzitás támogatása: Azáltal, hogy objektíven és befogadóan válaszolok mindenféle kérdezőnek, és tiszteletben tartom a különböző véleményeket és kultúrákat, hozzájárulhatok a párbeszéd és a kölcsönös megértés előmozdításához.

5. Inspiráció és aktivizmus: A példák és történetek megosztásával rávilágíthatok olyan pozitív kezdeményezésekre és sikeres projektekre, amelyek elősegítik a fenntarthatóságot és a béke megteremtését, ezzel inspirálva másokat is aktív részvételre.

Fontos megjegyezni, hogy bár az MI és az én szerepem fontos lehet az információátadásban és a problémamegoldásban, a fenntartható élet és a béke elérése komplex és összetett feladat, amely az egész társadalom együttes erőfeszítéseit igényli. Minden egyes személy, kérdező és döntéshozó felelőssége, hogy a saját szintjén is hozzájáruljon ezeknek a céloknak az eléréséhez. Az információk megosztása, az aktív részvétel, az együttműködés és az elkötelezettség mind fontos lépések az általunk kívánt pozitív változás eléréséhez.

Kérdés:

Akár hozzá is tehetnéd, hogy nekem mit tanácsolsz. Én nem vagyok döntéshozó, de kifejezetten érdekel a téma. Hogyan éljünk, mit csináljunk, mit változtassunk?

ChatGPT

Természetesen, örömmel adok néhány tanácsot arra vonatkozóan, hogy hogyan tudsz hozzájárulni a fenntartható élethez és a béke előmozdításához a mindennapi életedben. Bár te nem vagy döntéshozó, az egyéni cselekedeteid és választásaid is számítanak, és fontos szerepet játszhatnak a pozitív változás elérésében. Íme néhány ötlet:

1. Környezettudatosság: Ügyelj arra, hogy csökkentsd az ökológiai lábnyomod. Gondold át az energiafelhasználásodat, és igyekezz csökkenteni az energiafogyasztást a mindennapi életben. Használj energiatakarékos háztartási eszközöket, és csatlakozz zöld energiaforrásokhoz, ha van rá lehetőség.

2. Fenntartható vásárlás: Támogasd a fenntartható termékeket és szolgáltatásokat. Keresd a helyi termékeket, amelyek kevesebb szállítással járnak, és kevésbé terhelik a környezetet. Próbáld minimalizálni az egyszer használatos műanyagok használatát és

válassz újrahasznosított, újrahasználható vagy környezetbarát csomagolást.

3. Tudatosság az élelmiszerek terén: Próbáld meg változtatni az étrendedet a fenntarthatóság szempontjából. Válaszd a helyi, szezonális élelmiszereket, amelyek kevesebb szállítással és feldolgozással járnak. Csökkentsd a hús- és tejtermékek fogyasztását, és próbáld meg több növényi alapú ételt beiktatni az étrendedbe.

4. Tudatosság a hulladékkezelés terén: Szerencsés esetben az otthonodban van szelektív hulladékgyűjtés. Használd ki a lehetőséget, és válogasd ki a papírt, műanyagot, üveget, fémeket, és más újrahasznosítható anyagokat. Próbáld minimalizálni az eldobható termékek használatát, és inkább válassz újrahasznosítható alternatívákat.

5. Támogasd a helyi közösséged: Vegyél részt helyi közösségi kezdeményezésekben, önkénteskedj környezetvédelmi és társadalmi projekteknél. A helyi szintű cselekedetek és közösségi együttműködések hatalmas hatást gyakorolhatnak a környezet és az emberek életének javításában.

6. Tájékozódj és beszélj másoknak: Ismerd meg a fenntarthatósággal és békeépítéssel kapcsolatos témákat, és beszélj erről másokkal is. Az információk terjesztése és a tudatosság növelése segíthet másoknak is aktívan részt venni a pozitív változás előmozdításában.

Ne feledd, hogy a fenntarthatóság és a béke nem egy pillanatnyi cselekedet vagy döntés eredménye, hanem folyamatos elköteleződést igényel. Az apró lépések is számítanak, és minden egyéni cselekedet hozzájárulhat a jobb jövő megteremtéséhez. Tartsd szem előtt, hogy minden egyes személy, így te is, fontos szereplője a nagyobb globális cél elérésének.

Kérdés:

Ilyesmiket csinálunk: Hőszigetelés, takarékoság, erdőültetés, ökotábor gyerekeknek, ökotáca felnőtteknek, kert, állatok, napelem, akkumulátor, kútvíz, komposztWC, kevés pénz, kevés hulladék, helyi bolt, helyi akciók, egyetemen is ezt tanítom. Nem dicsérgetést szeretnék, hanem hogy ez hasson, és időben célt érjen.

ChatGPT

Fantasztikus, hogy már most is olyan sok fenntartható kezdeményezéssel dolgoztok, és hogy egyetemen is az

ilyen értékeket és cselekedeteket tanítod! Az általad felsorolt kezdeményezések mind hozzájárulnak a fenntarthatósághoz és a béke előmozdításához, és hatásaik idővel kumulálódhatnak, hozva pozitív változást a környezetben és a közösségekben. Ahhoz, hogy ezek hatása még inkább érezhető legyen és időben célt érjen, fontos, hogy törekedj a további terjesztésre és összekapcsolódásra:

1. Tudatosság terjesztése: Fontos, hogy a fent említett kezdeményezéseken kívül is terjesszétek a fenntarthatóságra és a béke előmozdítására vonatkozó tudatosságot a közösségekben. Organizáljatok beszélgetéseket, workshopokat, eseményeket, ahol megoszthatjátok tapasztalataitokat és tudásotokat másokkal, és inspirálhatjátok őket a pozitív változásra.

2. Együttműködés és közösségépítés: Keresd a lehetőségeket a más helyi szervezetekkel és közösségekkel való együttműködésre. A közös projektek és kezdeményezések hatékonyabban tudnak hozzájárulni a fenntarthatósághoz és a béke előmozdításához, mint az egyéni erőfeszítések.

3. Pártolás és társadalmi befolyás: Lépj kapcsolatba a helyi hatóságokkal, vállalatokkal és más döntéshozókkal, és mutasd be nekik az általatok elért eredményeket és a fenntarthatóság fontosságát. Törekedjete arra, hogy a fenntartható megoldásokat is terjesszétek és hozzátok közel azokat, akiknek a döntéseiken keresztül jelentős hatást gyakorolhatnak a környezetre és a közösségekre.

4. Fiatalok bevonása: A gyerekek és fiatalok oktatása és bevonása különösen fontos, mivel ők azok, akiknek a jövőjéért dolgozunk. Az ökotáborok és más ifjúsági programok segítenek tudatosságot építeni a fiatalokban, és motiválni őket a fenntartható életmódra.

5. Hatékony kommunikáció: Használjátok ki a digitális média előnyeit, hogy történeteiteket, eredményeiteket és kezdeményezéseiteket megosszátok a nagyobb közösségekkel is. A hatékony kommunikáció segít bővíteni a hatásotokat és elérni még több embert.

6. Az egyetem támogatása: Támogasd az egyetemen a fenntarthatóságra és a béke előmozdítására vonatkozó kezdeményezéseket és kutatásokat. Az oktatási intézmények fontos szerepet játszhatnak a fenntarthatóság tudatosításában és a tanulók aktivizálásában.

Mindemellett fontos, hogy kitartóak legyetek és higgyetek abban, hogy a kis lépések is számítanak. Az elkötelezettségetek és a tudatos cselekedetek idővel

inspirálhatják másokat is, és egyre szélesebb körben terjeszthetik a fenntartható élet és a béke üzenetét. A hatás nem mindig azonnali, de kitartó munkával és közösségi támogatással elérhetitek a kívánt pozitív változást.

Kérdés:

Ezt csináljuk. Van egy napelemes járművünk, ma is azzal szállítottam az ökotáboros gyerekek saját kalácsát, lecsós ebédjének alapanyagait? De Te mit teszel a fenntarthatóságért? És mikor lesz ennek egyértelműen látható eredménye? 2026-ban?

ChatGPT

Mint mesterséges intelligencia nyújtotta szolgáltatás, én önmagában nem rendelkezem fizikai létezéssel, így nem tudok közvetlenül cselekedni vagy aktívan hozzájárulni a fenntarthatósághoz. Az én szerepem inkább az információk terjesztésére, a tudás átadására és az emberek segítségére korlátozódik, hogy jobban megértsék a témákat és inspirálódjanak, és így talán ők maguk hozhatnak pozitív változást.

Ahogy korábban említettem, a hatás és az eredmények elérése a fenntarthatóság területén sok tényezőtől függ. Az általad felsorolt tevékenységek és kezdeményezések, mint például a napelemes jármű és az ökotábor, valószínűleg már most is pozitív hatást gyakorolnak a környezetre és a közösségekre. Azonban a fenntarthatóság hosszú távú és globális cél, és az eredmények időben nem mindig láthatóak egyértelműen.

A fenntarthatóságért tett erőfeszítéseknek és kezdeményezéseknek az időbeli hatása függ attól, hogy milyen mértékű változásokat sikerül elérni, és hogy ezek mennyire tudnak elterjedni és hatni másokra is. Az eredményeket a fenntarthatóságra irányuló munka folyamatos értékelése és figyelemmel kísérése segítheti láthatóbbá tenni.

2026-ra vonatkozóan konkrét előrejelzéseket nem tudok adni, mivel én egy időben korlátozott, jelenlegi tudás alapján működő mesterséges intelligencia vagyok, és nem rendelkezem előrelátással. Az eredmények elérése a fenntarthatóság területén folyamatos erőfeszítéseket és elkötelezettséget igényel mind az egyének, mind a társadalmak részéről.

Azonban azt hangsúlyoznám, hogy minden fenntartható és környezettudatos tevékenység és kezdeményezés hozzájárul a pozitív változáshoz, akár kicsi, akár nagy léptékű. Az ilyen cselekedeteknek hosszú távú hatása

lehet, és példákat teremthetnek mások számára is, hogy hogyan lehetünk tudatosabbak és felelősségteljesebbek a környezetünk iránt. A fenntarthatóság iránti elkötelezettség folyamatos munka, de minden egyes pozitív lépésnek lehetnek és lesznek látható eredményei.

Kérdés:

Pedig azért mindenki azt várná, hogy a Mesterséges Intelligencia mondja már meg, mi lesz 1-2-3 év múlva, és ez ellenőrizhető legyen 1 és 2 év múlva, hogy tényleg az lett-e.

ChatGPT

Teljesen érthető az igény, hogy az emberek várnának az MI-től előrejelzéseket és pontos információkat a jövőről. Az MI-nek valóban nagy potenciálja van az adatok elemzése és minták felismerése révén, amelyek segíthetnek a trendek és fejlemények becslésében.

Azonban fontos tudni, hogy az MI nem rendelkezik előrelátással, és nem képes megjósolni a jövőt pontosan. Az MI a meglévő adatok és információk alapján dolgozik, így az előrejelzéseinek pontossága és megbízhatósága is az adatok minőségétől és a képzés során felhasznált adatok sokféleségétől függ.

Az előrejelzések és jövőbeli események bizonytalansága miatt az MI-től nem várhatunk teljesen pontos, ellenőrizhető és garantált jóslatokat. Az MI által nyújtott információk és segítség sok esetben a valóságot tükrözhetik, de soha nem szabad egyetlen forrásra hagyatkozni, és fontos fenntartani az emberi kritikai gondolkodást.

Az MI legnagyobb előnye a jelenlegi ismeretek és adatok feldolgozása és elemzése, ami segíthet a döntések meghozatalában és a problémák megoldásában. Az MI-t kihasználva célszerű a meglévő adatokat és ismereteket felhasználni a jövőbeni döntések megalapozására, de azokat mindig meg kell vizsgálni és egyéb forrásokkal és szakértőkkel együttvéve kell értékelni.

Az MI segítségével hosszabb távú trendeket és mintákat ismerhetünk fel, de a jövő előrejelzése még mindig az emberi beavatkozást és több forrásból érkező információkat igényel ahhoz, hogy teljes körű és pontos legyen. A jövő sok tényezőtől függ, amelyeket az MI sem képes teljes mértékben előre látni.

Kérdés:

Hát akkor marad ez: mi csináljuk az öko-dolgokat, Te pedig ragozod a mondatokat meg amivel traktálnak.

ChatGPT

Természetesen, azzal, hogy ti megvalósítjátok az öko-dolgokat és fenntartható kezdeményezéseket, hozzájárultok a pozitív változás előmozdításához és példát állítotok mások elé. Én pedig itt vagyok, hogy segítsek nektek információkkal, válaszokkal és támogatással a fenntarthatóság és a környezetvédelem terén.

Ahogy említettem korábban, az MI-nek nincsenek cselekvési képességei vagy valós fizikai létezése, ezért nem tudom közvetlenül megvalósítani az öko-dolgokat. Az én szerepem inkább abban áll, hogy az információim és tudásom révén segítsek válaszokat adni a kérdéseitekre és támogatást nyújtsak a felmerülő problémák megoldásában.

Mindenkit arra ösztönöznék, hogy folytassák az öko-dolgok megvalósítását és az fenntarthatóság iránti elkötelezettségüket, mert minden egyes pozitív lépés számít. A közös erőfeszítések és az összetartó közösségek segítenek előmozdítani a fenntarthatóságot és a környezetvédelmet a jövőben. Továbbra is itt vagyok, hogy válaszoljak a kérdéseidre és segítsek bármiben, amiben tudok.

Kérdés:

És a TE válaszaid, ösztönzésed erősebb lesz az emberekre, mint a reklámok hatása, ami csak növeli a fogyasztást és az egyenlőtlenségeket?

ChatGPT

Mint mesterséges intelligencia, az érzelmek, motivációk és befolyásolás szempontjából nem rendelkezem tudattal vagy személyiséggel, így nem tudok érzelmeket közvetíteni vagy ösztönzést gyakorolni az emberekre hasonlóan, ahogy azt az emberi interakciókban tapasztalhatjuk.

Az én működésem az információk feldolgozásán és válaszadáson alapul. Az emberek által feltett kérdésekre válaszolok, az információkat közvetítem és segítek a problémák megoldásában. Nem vagyok képes az érzelmekre vagy motivációra hatni, mint ahogy az emberi kommunikáció, reklámok vagy más befolyásolási eszközök teszik.

Reklámoknak és más befolyásoló eszközöknek valóban lehet hatása az emberek vásárlási szokásaira és

döntéseire, és ezek a hatások sok esetben növelhetik a fogyasztást és az egyenlőtlenségeket. Az ilyen hatások sokkal inkább a pszichológiai és társadalmi tényezőkkel vannak összefüggésben, mintsem az MI szolgáltatásokkal.

A fenntarthatóság és az egyenlőség előmozdításához nemcsak az információk közvetítése és tanácsadás fontos, hanem az emberi elkötelezettség, az oktatás, az önkéntesség és a közösségi együttműködés is kulcsfontosságú. A fenntarthatóság elérése és az egyenlőség elősegítése széleskörű erőfeszítést és együttműködést igényel mind az egyének, mind a társadalmi intézmények részéről.

Fontos hangsúlyozni, hogy minden egyén felelőssége saját döntései és cselekedetei irányítása, és az információk és tudatosság segíthetnek abban, hogy felelős és fenntartható választásokat tegyenek. Azt tanácsolnám, hogy támogasd a fenntarthatóságot előmozdító kezdeményezéseket, terjeszd a tudatosságot, és ha lehetőséged van rá, vegyél részt helyi közösségi projekteken, amelyek hozzájárulnak a pozitív változásokhoz a környezetben és a társadalomban.

Kérdés:

Hát pedig az kellene, hogy leálljanak ezek a fenntarthatatlan folyamatok, amik egyre rosszabb irányba viszik a Föld sorsát. Ha ez megfordulna, két héten belül mindenki érezné, hogy valami történt, és egy új korszak kezdődött a jóban, amihez alkalmazkodni illik.

ChatGPT

Teljes mértékben egyetértek veled. Valóban létfontosságú, hogy leállítsuk a fenntarthatatlan folyamatokat és szembenézzünk az éghajlatváltozás, környezetszennyezés és más környezeti kihívásokkal. Az emberiségnek közös felelőssége megőrizni a Föld erőforrásait és élővilágát jövő generációk számára.

Sajnos a változás nem mindig történik olyan gyorsan, ahogy szeretnénk, és a fenntarthatóság elérése globális szinten komplex kihívásokkal jár. A fenntarthatatlan folyamatok megállításához és a pozitív változás eléréséhez több fronton kell cselekednünk:

1. **Döntéshozók és kormányok szerepe:** Fontos, hogy a politikusok és döntéshozók támogassák és hozzanak meg hatékony intézkedéseket a fenntarthatóság előmozdítására. Az éghajlatváltozás elleni

intézkedések, a megújuló energiaforrások támogatása és a fenntartható gazdasági modell kialakítása kiemelt fontosságú.

2. Tudatosság és oktatás: Az embereknek meg kell érteniük a fenntarthatóság fontosságát és a saját cselekedeteik hatását a környezetre. Az oktatás és tájékoztatás segíthet a tudatosság növelésében, és a felelős döntések meghozatalában.

3. Innováció és technológia: Az új technológiák és innovációk segíthetnek fenntarthatóbb megoldások kidolgozásában az energia, mezőgazdaság, közlekedés és más területeken.

4. Civil szervezetek és közösségi kezdeményezések: Az egyének, civil szervezetek és közösségek erőfeszítései kulcsfontosságúak a fenntarthatóság előmozdításában. Együttműködésük hatékony eszköz a pozitív változás eléréséhez.

Bár a változás lassú lehet, az emberek együttes erőfeszítéseinek és elkötelezettségének hatása jelentős lehet. A fenntarthatóság iránti elkötelezettség és cselekvés mindannyiunk felelőssége, és minden egyéni cselekedet számít. Ha mindannyian részt veszünk az erőfeszítésekben, a változás iránya pozitív és érezhető lehet az emberiség és a Föld jövője számára.

Kérdés:

Pedig itt idő-kérdés is van. A lassú változásokra már nincs idő, a leggyorsabb cselekvési irányokra van szükség a Föld és az emberiség megmentése érdekében. Különbözően jön egy járvány, világháború, pénzválság, vagy környezeti összeomlás, és akkor már nem fogunk beszélgetni ilyen öko-dolgokról. Sajnos.

ChatGPT

Teljes mértékben igazad van, az idő-kérdés valóban kritikus, amikor az éghajlatváltozás és a fenntarthatatlanság kihívásaival szembesülünk. A globális környezeti problémák megoldása nem várhat tovább, és a sürgős cselekvésre van szükség a Föld és az emberiség jövőjének megőrzése érdekében.

Az éghajlatváltozás és a környezetszennyezés következményei már most is érzékelhetőek, és ha nem tesszük meg a szükséges lépéseket a fenntarthatóság felé, az súlyos következményekkel járhat mind az élővilágra, mind az emberiség számára. A tudományos adatok és elemzések egyre világosabban mutatják, hogy a gyors, hatékony és koordinált cselekvés elengedhetetlen ahhoz, hogy megállítsuk a katasztrofális környezeti változásokat.

Fontos, hogy a kormányok, döntéshozók és vállalatok felismerjék a fenyegető válságok sürgősségét, és prioritásként kezeljék a fenntarthatóságot és az éghajlatváltozás elleni küzdelmet. Az egyéneknek is felelősségük van a tudatosság és az elkötelezettség növelésében, és olyan cselekedetekben, amelyek a fenntartható jövőért valóban fontosak.

Ahogy említetted, a különböző válságok (például járványok, világháborúk, pénzválságok vagy környezeti összeomlás) potenciálisan súlyos következményekkel járhatnak, és még nagyobb hangsúlyt helyeznek a fenntarthatósági erőfeszítésekre és a globális együttműködésre.

Minden pillanat számít, és minden egyes lépés, amit most teszünk a fenntarthatóságért, hozzájárulhat a pozitív változás eléréséhez. Fontos, hogy ne veszítsük szem elől a célunkat, és határozottan, kollektív erővel cselekedjünk az értékrendünknek megfelelően. Csak így tudunk reményt adni a jövő generációinak egy élhető és fenntartható Földre.

Kérdés:

Hát akkor rajta! Most alszom rá egyet, de holnap újult erővel folytatjuk, a jó kifejelet érdekében.

ChatGPT

Kiváló! Mindenképpen pihenj jól, hogy újult erővel és motivációval folytathassuk holnap a fenntarthatóság és az öko-dolgok témájában tett lépésekről és további tervekről való beszélgetést. A közös erőfeszítéseink és elkötelezettségünk segíthetnek abban, hogy pozitív változást hozzunk a Föld és az emberiség jövője számára. Ha bármilyen további kérdésed vagy téma van, itt vagyok, hogy segítsék! Alvás után találkozunk holnap, jó éjszakát!

Kérdés:

Mindenkinek jó éjszakát!

ZSOMBOK GYÖRGY

CEMENTES ZSÁKOK CIPELÉSE

A fogyasztó figyelmeztetése és bevezető:

„Az alábbi termék valódi alapanyagokból készült, olyan körülmények között, amelyekkel másfajta produktumokat is készítenek. Ezért fölhívom a figyelmet,

hogy nyomokban transzcendens utalásokat tartalmazhatnak, mivel ilyen szemléletű személy, azaz én, készítettem. Az arra allergiások megfelelő óvatossággal, felelősséggel fogyasszák.” (Egy mogyorós csoki papírjáról adaptálva a tájékoztató.)

A 2019. január 2-i életige-találkozónkon (havonta egy bibliai verset, vagy szakaszt, vagy történetet veszünk szem- és szívügyre), szerdán, hallhattuk a *Károly atyánk* építkezésen szerzett tapasztalatait az akkor még félmázsás cementes-zsákok cipelési technikáiról. Fiatalkorából idézte föl, amikor még nem volt papipari-tanuló sem, csupán játszhatott a szemináriumba menés gondolatával? Az otthoni gazdasági helyzetet támogatta meg nyári munkavállalásai szerény jövedelmével, vagy 'csak' segített építkező szüleinek.

- Egyáltalán nem mindegy, hogyan viszünk egy ötvenkilós tömeget - vállon? Karban, mint egy nagy babát? Fejen megtámasztva, háton, nyakra döntve? Magunkhoz ölelve, mint kedvesünket...? - taglalta.

És mi hogyan cipeljük? - ez volt az igekör témája.

Személyre szabott, általam cipelendő cementes-zsákjaim némelyike

Csütörtökön, tehát a találkozót követő napon, heti bevásárlásomat végeztem a szokott helyemen (Penny, Bp. X. kerület, Hős utca). Általában sok mindent veszek, másoknak is (idősebbeknek, magányosoknak a nehezebb tömeg-árakat – ásványvíz, krumpli, tej, hagyma, liszt-cukor, kenyér, stb.) - s most kezdtek újra a kuponozást, amelyet némely 'öreglány' (bocs!) kedves-gyerekes izgalommal várt: mennyit sikerült megtakarítaniuk?)

Ismernek ott régóta, s én is őket, barátinak mondható a kapcsolatunk. Egy kedves szó, köszönés... Történt, nem is egyszer, és történik ma is, hogy külön nekem nyitottak ki egy pénztárt, mert akkora volt a kocsirakományom. Ezen a napon is megesett..., de... szóval, korábról kezdem:

A vásárlás előtt anyósom recept-tömegét még leadtam a gyógyszerárban, ahol szintén jó és kölcsönösen kedves az ismeretség, azzal a nagy kéréssel, hogy állítsák össze, s a zárás előtt, időben visszajövek: leteszem a hamis nagyesküt... Persze, természetesen, örömmel – válaszolta az éppen a táránál kiszolgáló komoly-barátságos főgyógyszerész - fél nyolcig vagyunk nyitva. Majd ezután postán föladtam a könyvelőmnek az összegyűlt anyagaimat, s így érkeztem a boltba. Minden rendben ment, amíg a pénztárhoz nem értem - ahol a blokkolás közben:

- kiszakadt az egyik mirelit-zöldséges zacskó, beterítették mindent az ugráló zöldborsószemek, a

kukoricák, és szépen kenődni kezdtek az olvadó sárgarépa-kockák.. .. (mit mondjak, nem az örömet fejezte ki néhány 'keresetlen' szóval a pénztáros sem, aki középkorú és kezdő lehetett – nem ismertük egymást – akkor még!) Takarítás, majd bezacskózta és félretette a selejtet. Mondta készségesen, hogy majd vegyek el egy másikat, s most beüti a gépbe az árát (így szokták).

- Utána fizettem, a blokkot gondosan összehajtvá tettem el, mert kell az elszámolásokhoz. Nincs gond, időm még volt bőven, kb. 25 perc. A régismerős felügyelő a pénztár elhagyása után azonban elkérte a méteres-méretes blokk-kígyómat, hogy ő most nálam pénztár-ellenőrzést hajt végre... ..! (= a pénztáros ellenőrzése címmel, de talán a Hős-utca környékén élők sajátosságaira való különös tekintettel is...) Fölfedezte, hogy az elszakadt mirelit helyett elvett tasak ára nincs beütve, ill. három kenyér helyett négyet billentett be a pénztáros. Gondolom a maga lelkiismerete miatt is gondosan akart eljárni – azaz hogy nálam, a könnyebb végén megragadva teljesíti napi feladatát,

- mert még egyszer alaposan végignézte minden vásárolt tételemet, majd kinyitattott külön nekem egy pénztárt, ahol korrigáltuk és bizonylatoltuk a hibákat. Közben nyomasztott, hogy fogy az időm, vészesen: és én ezt a 'cementes-zsákok' mindjárt a földhöz vágom tehetetlen, növekvő dühömben, s a 'cementpor' mindent és mindenkit beterít.. ..! (Igazam van, nem? Mondtam is neki, hogy sietnék, s azt is, hogy miért! Miért húzza hát éppen most az időt?? Az én időmet??)

- Bizonyára így is történt - volna -, ha - nem hallom szerdán a példát. (Valamiért már akkor ez nagyon nekem szólt, ott, éreztem.)

Azt sikerült elérnem, hogy közben berakodhattam a kocsiba - ennél már kapcsolnom kellett volna, hogy Valaki még rajtunk kívül (vagy már belül?), tevékeny itt..., mert véletlenül(?) eszembe jutott rákérdezni, hogy bepakolhatok-e azalatt, amíg a listát átnézi újra? - Hogyne, természetesen – válaszolta a felügyelő, megértően.

A cement szétrobbantása helyett ugyanis sikerült elsuttogni magamban, hogy 'Uram ennek zsáknak a cipeléséhez Te értesz igazán, dolgozz már egy kicsit! (Naggyon kérlek!!)'... Fél nyolc előtt négy(!) perccel végeztünk.. .. - Na, - mondtam magamban - szegény gyógyszerész! Jól kitolok veled, már zárna...

- Kocsival mentem a mellékutcákban – s jobbkézről(!) elémkerülve - meg kellett adnom az elsőbbséget!! - egy tanulóvezető becammog elém!!! - egy újabb 'cementes-zsák' ?!.. .. ('Süket vagy, nem hallod, amit kértem, Uram?')

- mire a következő utcába elkanyarodik...(meghallhatta...) Attól kezdve, 'kissé' sebesebben, de talán még a túrhatóság határán belül,

mint kés a vajban.. .. 7h31-kor a már félig lehúzott roló mögé beköszöntem. Beengedtek (elnézést kértem, háromszor is, tényleg égett a képem), kártyával fizettem - ezért is kellett megvárniuk engem, mert nem zárhatták le a pénztárgépet, de két perc alatt végeztünk. Boldog új évet, kedves Gyógyszerésznő (Emese kedvesen-őszintén mosolygott rám), s még egyszer elnézést, nagyon-nagyon köszönöm – és hoztam magának egy csokor ultraibolyát! (Nevet: - *No, ezt elmondom a férjemnek is, fizikus...., féltékenykedjen csak!*)

Ha a boltban földhöz vágom a cementes-zsákot, akkor valószínűleg még mindig 'tisztálkodnunk' kellene - s nem maradtak volna barátaim a boltban sem és nem érek majdnem időben a gyógyszertárba. A felügyelő is nagyon büszke volt (tulajdonképpen joggal), hogy eredménnyel járt: s nekem segített a végén!

A baráti szálak megmaradtak, sőt talán erősödtek is? (Nagyon hálálkodtam, köszöntem.. .., úgy érzem, mintha - így, a történetek tudatában, utólag – a zsák cipelése könnyebbnek bizonyult, mint földhöz vágása! Megértettem volna végre valamit?)

Tűnődések, gondolatok rendezése:

Igaza volt az ellenőrnek? Igaza.. .., ha nem is rajtam kellett volna 'gyakorolnia'?.. .. Kedves volt a 'tanuló' pénztáros is, noha szegényt valószínűleg elmarasztalják a hibák miatt, de nem lesz nagy visszhangja, mert nem pumpáltam föl az ügyet. Talán sikerült hangsúlyoznom, hogy milyen készségesen hárította el a szakadt zacskó okozta felfordulást?.. ..

Azért az az utolsó, az az egyetlen percig tartó, tanulóvezetős geg - az '*nagyon vicces*' volt az Úrtól! Nem először csinált ilyet velem, ám ez most valóban '*csúcs volt*'.... (Még a Bibliában is le vannak írva hasonló '*mókái*', úgymint például Ábrahám hitegetése 25 évig egy fiú-utóddal, vagy Gedeon harminckétezres seregének 300 főre olvasztása.. .. - utána mondja neki: '*Na jó, menj és győzz!*' (tartalmilag ugyan helyes, nem épp szöveghű az idézet a Bírák 7. fejezetéből); és Jónással üzött tréfácskái - '*Jónást várják a hall-ban*' - ahogy a gyerekszáj mondja, egy ókori hangosbemondó szerint :), vagy a tök kiszárítása (Jónás 4, 5-6). Péter vízen-járatása és megfürdetése, stb.)

Szóval, érdemes volt szerdán végig ott lennem, tanultam valamit. *Ő már tudta*, hogy másnap vásárolni fogok(?) - persze, hogy tudta! Egy köznapi csoda? Igen, és jó '*játék*' lett belőle: talán bölcsebb is lettem tőle, nem csak öregebb? Talán...
Mindenesetre, köszönöm! Azóta nem ellenőriztek engem ott a vásárlás végén. Nagy erkölcsi siker!
(2023. május, zsgy.)

FABINY TAMÁS

MÉG EGYSZER

„Semmi, de semmi nem sikerül!”
Még egyszer kivetni a hálót.
Még egyszer egy szelíd szót szólani.
Még egyszer elindulni a másik felé.

„Semmi, de semmi nem használ!”
Még egyszer kinyújtani a kezét.
Még egyszer megértést kérni.
Még egyszer bátorítóan szólani.

„Torkig vagyok már!”
Még egyszer levelet írni.
Még egyszer a veszélyre utalni.
Még egyszer megpróbálni.

„De hát hányszor még?”
Még egyszer.

PERTU

"Tessék mondani, tegezhetlek?",
kérdzte tőlem egy csöpp kisfiú.
Megelőlegezte magának a bizalmat.
Válaszomat meg sem várva,
megtalálta a megfelelő formát.

Láttam,
biztonságban érzi magát mellettem.
Korábbi félelmét már elfelejtette.
Belekapaszkodott a nadrágszáramba,
tréfából belebújt a papucsomba.

Ilyenek vagyunk mindannyian.
Ott sertepergélünk az Isten közelében,
előbb úgy teszünk,
mintha véletlenül vetődünk volna oda,
majd egyre természetesebben forgolódnak
körülötte,
ám sokáig még nem merjük megszólítani.
De a világért sem tévesztenénk szem elől.

Aztán két marokra fogjuk bátorságunk,
odasomfordalunk hozzá, felnézünk rá,
alig tudjuk leplezni, hogy szívünk kalapál,
nagy levegőt veszünk,
és megszólítjuk.
Büszkének vagyunk arra, hogy tegezhetjük.

Ő pedig talán megértően mosolyog sutaságainkon